

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus Theologico-Moralis De Sacris Ecclesiasticorum Ministeriis, Hoc est, De Horis Canonicis, & Missæ Sacrificio

Biesmann, Caspar

Coloniæ Agrippinæ, Anno 1695.

Partis Secundæ Sectio Prima. De Eucharistia ut est Sacramentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42206

PARTIS SECUNDÆ
SECTIO PRIMA.

*De Eucharistia ut est Sa-
cramentum.*

CAPUT I.

*Explicatur essentia Eucharistia ut
est Sacramentum, item ejus
Unitas specifica & nu-
merica.*

Eucharistiæ Sacramentum pas-
sim his ferè verbis definitur:
Est Sacramentum Corporis &
Sanguinis Christi sub speciebus
panis & vini ad spiritualem ani-
mæ refectionem à Deo institu-
tum. Ex qua definitione patet
species Eucharistias pertinere ad
Eucharistiam tanquam sensibile
signum refectionis spiritualis;
Corpus verò & Sanguinem Chri-
sti tanquam spirituale animæ nu-
trimentum. Nam sicuti corpus
hominis reficitur pane & vino, ita
anima Corpore & Sanguine Chri-
sti.

Datur defi-
nitio Sacra-
menti.

sti. Unitas specifica hujus Sacra-
 menti desumitur à fine, ad quem
 institutum est; undè cum sit insti-
 tutum per modum convivii spiri-
 tualis ad reficiendam animam, ta-
 meti species panis & vini, imò
 quælibet illarum pars materialiter
 & physicè inter se differant,
 moraliter tamen in ratione con-
 vivii, ad quod integradum species
 panis & vini requiruntur, non est
 nisi unum Sacramentum. Unitas
 autem numerica hujus Sacra-
 menti desumitur ab una numero
 refectioe per unicam Commu-
 nionem facta, sive illam feceris
 sub una, sive sub utraque specie,
 sive per susceptionem unius Ho-
 stia, sive plurium, eaq; ab uno vel
 pluribus Sacerdotibus consecra-
 tæ fuerint. Ac proinde licèt phy-
 sicè loquendo tot sint numero Sa-
 cramenta, quot numero species
 seu partes specierum, moraliter
 tamen est unum numero Sacra-
 mentum, quod per modum unius
 sumitur, & ad unum finem, nimi-
 rum ad unam spiritualem refe-
 ctionem refertur. Adeoque com-
 municans si sub utraque specie
 communicet, aut per errorem ac-
 cipiat duas trèsvè hostias, non
 cense-

Ejus unitas
 specifica
 desumitur à
 fine, ad
 quem insti-
 tutum est.

Unitas na-
 merica ab
 una nume-
 ro refectio-
 ne spiritali,
 sive unam
 sive plures
 hostias si-
 mul acce-
 peris.

44 DE EUCHARIST.

censebitur duo, sed unum suscipere Sacramentum est commin. DD. Vid. S. Thom. q. 73. & alios.

CAPUT II.

De materia Hostia.

Materia hostia est solus panis triticeus.

Quid si tritico pauca grana hordei, aut alterius frumenti commixta.

Materia Hostiaè certò apta consecrari est solus panis ex farina triticea, & aqua naturali mixtus, in furno, aut alio simili modo per ignem excoctus. Vid. Decret. Eugenii IV. S. Thom. &c. Neque hic scrupulosè turbaberis sciens pauca grana hordei, aut alterius frumenti cum maxima quantitate tritici esse commolita, ex qua triticea farina adeò modicè mixta deindè conficiantur Hostiaè. Quia ut loquitur D. Thomas art. 3. in corp. ad usum Sacramentorum assumitur talis materia, quæ communius apud homines in talem usum venit, communissimè autem vescuntur homines pane pisto ex farina triticea non prorsus sincera. Accedit, quod humanam ferè industriam effugiat, quin unum, alterumve alterius speciei granum triticeæ farinae misceat-

UT SACRAMENTO. 45

misceatur. Idem est si quis pulvisculus, aut aliud quid nullius momenti Hostiæ aut vino immixtum videatur: Hæc enim per humanam industriam caveri vix possunt, & pani & vino usuali communissimè miscentur. Catechizandum panis consecrandus ex præcepto Ecclesiæ debet esse figuræ orbicularis, de magnitudine autem hostiæ non est ullum præceptum, aut consuetudo obligans sub præcepto; Undè non est illicitum adhibere hostiam minorem, qualis datur Laicis, quando pro Sacrificio alia haberi non potest, dummodo scandalum absit, idque non tantum in Sacro privato, sed etiam si causa urgeat in publico. Vid. *Tamb. lib. 2. cap. 8. §. 7.* Cave autem quando majorem à te consecratam Hostiam repositurus es in hierotheca; Cave inquam, ne Hostiam ab alio, aut in alia Missa consecratam sumas loco tuæ, quia debes communicare de tuo Sacrificio.

Materia Calicis certè apta est solum vinum de vite, & quidem omne sive album sive rubrum, cōvenientius tamen propter mundiciem, si fieri potest, utere albo,

cūm

Aut pulvisculus aliquis, aut aliud nullius momenti, hostiæ aut vino videatur immixtum.

An panis consecratus debeat esse figuræ orbicularis.

Quid dicendum de magnitudine hostiæ.

An hostia minor, qualis datur laicis, pro Sacrificio adhiberi possit.

Materia Calicis est solum vinum de vite, sive album, sive rubrum.

Certiùs
semper utè-
ris albo.

Utrum vino
necessario
admiscenda
sit una aut
altera gutta
aquæ.

Quid si plu-
res guttæ
præter intē-
tionem mi-
serentur.

Aut si hæc
aquæ mi-
xtio omif-
sa foret.

Quantum
vini ordina-
riè adhiberi
debeat.

cùm ex rubro purificatoria facilè
fordescere incipiant: Vid. *Supra-
cit Decretum Eug. & DD commo.*

Vino ex præcepto graviter obli-
gante admiscenda est una, altera-
ve gutta aquæ; idque non domi,
sed in ipso Sacro. Vid. *S Thom.*

q. 74. art. 8 Quòd si plures gut-
tæ præter intentionem misceren-
tur nihil id oberit, modò aqua
affusa non excedat tertiam par-
tē vini, alioqui fiet materia dubia.

Rectè tamen inquit, *GAV. p. 2.
cit. 7.* quanto paucior est aqua,
tanto potiot, præsertim si vinum
valdè tenue sit, in quo periculum
esse potest. ne tertia pars aquæ
affusæ prævaleat substantiæ vini,
eiusque accidentibus, adeoque de
eo, quod est in Calice, potiùs dici
debeat aquam esse, quam vinum.

Vid. *Tamb. lib. 2. c. 4. §. 7.* Hæc
aquæ mixtio si omiffa fuerit, id-
que notetur ante consecrationem
Calicis, adhuc facienda est, secus
si post. Vid. *Gob. tract. 3. cas. 3.*

sect. 2. Utrum autem hæc aqua
vino immixta transeat in Sangui-
nem Christi, de hoc disputent

Scholastici. Observandum quo-
que est circa materiam Calicis
rectiùs & decentiùs parùm vini,
etsi

etsi sit generosum & lapidum
 (neque enim in tanto Mysterio
 delectatio gustus quærenda est)
 quam multum affundere, tum ut
 facilius post sumptas species do-
 bito modo purificetur Calix,
 tum etiam ut caveatur pericu-
 lum, ne sacer Sanguis defluat in
 barbam aut patenam, quod faci-
 lius fieri potest, si major vini co-
 pia fuerit affusa. Porro Sacerdos,
 qui, ad habendam aliquam sen-
 sualem in speciebus voluptatem,
 plus vini affunderet saltem ve-
 nialiter peccaret. Vid. Gob. l. c.

C A P U T III.

De forma Eucharistia.

Forma, quâ panis consecratur
 est hæc : *Hoc est enim Corpus* Assignatur
meum, cujus singulæ partes præ- utraq; for-
 ter particulam enim, sunt essen- ma.
 tiales. Forma, quâ vinum con-
 secratur est sequens : *Hic est enim*
Calix Sanguinis mei, novi & ater-
ni Testamenti, Mysterium fidei,
quod pro vobis & pro multis effun-
detur in remissionem peccato- Item partes
rum. In qua forma certum est utriusque
 verba : essentialis.

48 DE EUCHARISTIA

verba : Hic est Calix Sanguinis mei, sive hic est Sanguis meus, esse essentialia, reliqua autem præter particulam, enim, deliberatè omitti non possunt sine gravi peccato. An autem omittantur cum irritatione Sacramenti controversum est. Probabilius est non requiri ad essentiam, quia multæ Ecclesiæ olim omittebant alias atque alias ex his particulis. Vid. Dom. Reding. q. 2. art. 2. controu. 2. & alios.

Explicantur
verba ob-
scuriora
Calicis.

An peccet,
qui verba
formæ ni-
mis altè
pronunciat.

In hac autem forma, verba illa : Testamenti, & Mystetium fidei sic intelligenda sunt, hic est Calix Sanguinis mei, qui Sanguis, est confirmatio Testamenti, id est ultimæ voluntatis, quâ Christus nos ad æternam hæreditatem destinat, & simul Mystetium fidei; id est signum occultæ rei, quæ sola fide cernitur. Circa hæc verba consecrationis notandum est, ut ea nunquam tam altè pronunties, ut ab iis, qui à te remotius distant, audiri possint. Minister Sacri si te audiat, nihil impedit, peccabis tamen venialiter si ad 6. vel 8. passus, imò mortaliter si ad 40. audiri consuevisses, quia in priore casu leviter, in posteriore valdè

nota-

notabiliter agis contra ritum Ec-
clesiæ communissimum in actio-
ne omnium gravissima, dabisque
occasiones obmurmurationum,
scandalorum, offensionum. Sed
neque hic te scrupulis angere volo,
non enim peccabis, si sic verba
consecrationis pronunties prout
alteri tibi proximè adstanti mo-
destè loqui soles. Cæterum ut ve-
rificetur forma consecrationis,
per particulam hoc non potest,
nec debet designari panis, qui
manibus à Sacerdote tenetur, ita
ut sensus formæ sit hoc: id est, hic
panis est Corpus meum: Falsa
enim est propositio; panem esse
corpus Christi. Undè per particu-
lam hoc significatur substantia
contenta sub accidentibus pa-
nis, ita ut sensus sit formæ: Hoc,
quod continetur sub acciden-
tibus panis, est Corpus meum, sive
substantia contenta, sub ac-
cidentibus panis, est Corpus meum,
quæ propositio est verissima. Ca-
ve etiam in forma Calicis parti-
culam hic accipere adverbialiter,
id est, in hoc loco, cum sumenda
sit per modum pronominiis de-
monstrativi. Item falsò inte rpre-
taberis formam Calicis, si velis
C hunc

Quid signi-
ficet parti-
cula hoc &
hic in utra-
que forma.

50 DE EUCHARISTIA

hunc ipsius sensum esse, hic Calix vini, est Calix Sanguinis mei. Neque etiam verum est, quod vinum sit Sanguis, est tamen verum, quod substantia contenta sub speciebus vini, sit Christi Sanguis. Ut enim propositio sit vera debet esse identitas inter prædicatum & subiectum, qualis non est inter panem & corpus, neque inter vinum & Sanguinem Christi. Vid. *Gob. Tr. 3. cas. 3.* & alios.

Verba formæ quomodo proferenda sunt.

Verba formæ dupliciter proferri possunt. Primò, recitativè historicè, & materialiter, quando nimirum proferuntur per modum narrantis. Secundò assertivè, formaliter, & significativè, quando pronunciantur per modum assertentis, & volentis per illa verba indicari sensum animi sui. Priori modo proferre verba consecrationis non sufficit; Neque enim sufficit verba illa narratoriè dicere, & per modum narrantis, seu historiam referentis dicere, Christum post acceptum panem dixisse: *Hoc est Corpus meum.* Debent igitur verba consecrationis proferri modo posteriori, id est formaliter, & significativè. Sacerdos enim quando consecrat,
loqui-

UT SACRAMENTO. 51

loquitur in persona Christi, a deo- Item in cu-
que verè & propriè afferit, illud jus persona
esse Corpus & Sanguinem suum: proferan-
Nam ut rectè loquitur *D. Thom.* tur.

*q. 78. art. 3. in corpore. Ea verba
dicuntur à Sacerdote, ac si Christus
ea præsentialiter proferret. Cætera
tamen, quæ in Canone præcedunt
ipsam consecrationem, solùm re-
citativè dicuntur. Addunt etiam
aliqui illa verba: Qui pro vobis &
pro multis effundetur, dici recita-
tivè, quia non profundetur am-
plius Sanguis Christi. Vid. Gob.
l. 6. Ubi nota Christum esse prin-
cipalem sacrificantem, tum quia
Christus vult suo nomine à Sacer-
dotibus hoc Sacrificium Deo Pa-
tri offerri, tum quia credibile est,
ut notat Suarez cum aliis, Chri-
stum singula Sacrificia, dum actu
fiunt, Patri suo offerre. Hoc enim
ejus in Patrem reverentiæ, atque
in homines amoris est valde con-
veniens. Ex quo patet, quàm pro-
priè in persona Christi dicat Sa-
cerdos: *Hoc est Corpus meum.**

Cæterùm operantur verba conse- Explicatur,
crationis sequentem effectum, ut quid ope-
iis prolatis destruatür tota sub- rentur ver-
stantia panis, & tota substantia ba conse-
vini, & sub illorum accidentibus crationis.

52 DE EUCHARISTIA

constituatur eorum loco Corpus
& Sanguis Christi, & ita quidem,
ut sub accidentibus panis vi ver-
borum, id est per se directè & pri-
mariò non ponatur plus, quàm
Corpus Christi, licèt concomi-
tante, id est per accidens, indire-
ctè, & secundariò ibi simul consti-
tuatur Sanguis, Anima, & Divi-
nitas Christi. Nam vocabulum
Corpus secundùm communem
hominum significationem, non
significat Animam, Sanguinem,
Deitatem, sed solam corpoream
molem constantem in ossibus, ner-
vis, carne. Similiter sub speciebus
vini non collocatur plus vi ver-
borum, quàm Sanguis Christi,
concomitante autem Corpus,
Anima, Divinitas. Cùm enim
Christus decreverit non amplius
suum Corpus existere sine Anima
& Sanguine juxta illud *Apost. ad
Rom 6. Christus resurgens ex mor-
tuis jam non moritur, mors illi ultra
non dominabitur*; Idcirco fit, ut
ubi statuitur unum horum, ibi &
alterum fit concomitante, sive
per concomitantiam, adeoque ex
decreto Christi unum comitetur
alterum. Vid. *Concil Trid. sess.*

13. c. 3.

CA-

CAPUT IV.

*An materia consecrationis debeat
esse consecranti præsens, & per
illius intentionem deter-
minata.*

Materia panis & vini Sacer-
doti consecranti debet esse
moraliter & sensibiliter præsens,
quia alias non verificabuntur
pronomina hic & hoc: Illæ enim
particulæ cum sint demonstrati-
væ, significant rem præsentem.

Undè materia post parietem posi-
ta vel clausa in tabernaculo non
consecrabitur, quia non est mora-
liter præsens. Est comm. DD.

Quoniam pronomina hoc &
hic juxta proprium sensum, & vi-
sue institutionis demonstrant, &
significant rem præsentem, quod
non faciunt pronomina illud, ille,
&c. Hæc enim visus institutionis
etiam significare possunt rem ab-
sentem: ut si Petrus in platea mi-
hi loqueretur de aliquo libro meo,
rectè dicam ille vel iste liber, etsi
absens sit, est meus. Undè si quis
consecraret ponendo loco promo-

Materia pa-
nis & vini
debet esse
moraliter
& sensibili-
ter præsens.

Quid si ma-
teria sit post
parietem,
vel clausa
in taberna-
culo.

Cum pro-
nomina: hic
& hoc, sig-
nificent re-
præsentem,
loco illorū
non pote-
runt poni
pronomina
illud & ille.

minis hoc, pronomen illud, dicendo, illud est Corpus meum, probabiliter validè non consecraret. Vid. *Vasq. disp. 171. c. 4.* Cùm inquam supradicta pronomina propriè sint demonstrativa rei præsentis, hinc circa formam consecrationis duo advertunt Theologi. Primò in consecratione debere materiam esse præsentem, nam ut paulò ante dixi de re distanti aut absenti cum veritate dici non potest hoc vel hic: Quantum autem materia distare possit à consecrante, id disputant Theologi. Quorum aliqui putant posse distare ad decem passus, alii ad viginti. Vid. *Henriq. l. 8. c. 14.* Tu in re dubia sequere, quod tutius est, adeoque materiam consecrandam tibi proxime præsentem habe. Secundò notant Theologi ex dictis pronomibus materiam debere certam esse & determinatam. De re enim indeterminata hic aut hoc dici non potest v. g. si inter decem homines unus esset infirmus, tu autem nescires, quis ille esset, non poteris verè dicere, hic homo est infirmus, ad hoc enim requiritur, ut determinatè nôris infirmum. Idem est si inter decem hostias

Materia consecrationis quantum possit distare à consecrante.

Debet esse certa & determinata.

hostias, unam velles consecrare, necesse est, ut per intentionem tuam illam determines, adeoque cum veritate possis dicere hoc, &c. Debet itaque consecrationis materia semper certa esse & determinata per intentionem Sacerdotis:

Non eris autem certa & determinata, si intendas ex multis illas consecrare hostias, quas Deus elegit, aut consecrare partes hostiæ, quæ fractâ sacrâ Hostiâ simul mansuræ sunt, non verò, quæ illa fracta decident, quia nescis, quænam sint illæ hostiæ, quas Deus elegit, Item ignoras illas partes, quæ fractâ sacrâ Hostiâ man. bunt, aut decident. Vid. *Bon.*

Eritne determinata, si ex multis intendas illas hostias consecrare, quas Deus elegit, &c.

d. 4. q. 2. p. 5. Porro ne opus sit de guttis vini extra vel intra Calicem detergendis sollicitum esse scrupulosè (nam laudabiliter facies illas semper detergendo) bene faciet Sacerdos, si semel pro semper intendat ejusmodi guttas non consecrare, uti nec micæ hostiæ adhærentes: Videtur enim ex probabili sententia esse mens Ecclesiæ ut non consecratur nisi id, quod est per modum continui in Calice aut in Hostia. Vid. *Laym. lib. 5. tr. 4. c. 2. Suar. &c.* Cui

Quid dicendum de guttis vini extra vel intra Calicem.

Item de micis hostiæ adhærentibus.

sententiæ te poteris accommodare utpote probabili. Quod si fortè per errorem arbitraberis non adfuerit plures esse nisi tres aut quatuor hostias hostiæ, quæ consecrandas, essent autem plures, valida erit omnium hostiarum consecratio, quia Sacerdos habet implicitam intentionem consecrandi omnes præsentis: Nemo enim Sacerdotum est, qui non velit consecrare juxta consuetudinem & mentem Ecclesiæ: Hæc est autem mens Ecclesiæ, ut consecrentur omnes præsentis in uno cumulo supra Altare consecratum & corporale positæ, ut patet

ex Rubricis Missalis. Quod si oblitus fuisses tempore consecrationis aperire Ciborium aut Calicem, in quo sunt Hostiæ consecrandæ, noli propterea dubitare de valida consecratione, modo cætera requisita adfuerint. Vid. *Dian. p. 3 nr. 6, res. 103 Tamb. &c.*

An hostiæ plures consecrandæ juxta Rubricas Missalis ponendæ sunt super Altare, antequam fiat Offertorium, interdum tamen licitè consecrabis eas, modò adsint ante Præfationem, imò & Offertoriū. *immediatè ante Consecrationem*

V. g.

v. g. in eo casu, in quo si non consecrarentur, plures oporteret dimittere sine Communionem. Sufficit autem istarum hostiarum oblationem in tali casu mente & non verbis facere. Vid. *Tamb. lib. 2. de Sacrif. c. 5. §. 2.* Dixi plures, &c. nam si unus solus absq; Communionem dimittendus esset, non consecrabis novam hostiam, sed diffringere poteris particulam hostiæ minori circiter æqualem ex tua hostia majore, eamque ipsi porrigere. Vid. *Gar. par. 2. Tit. 10.* & alios, quæ doctrina etiam servare potest, post consecrationem v. g. moneretur Sacerdos de dando Viatico alicui subito infirmato in defectu minorum hostiarum. Habetque hic casus non raro locum tempore pestis.

Quid si post
Offertoriū
poneretur,
sufficitne ob-
latio hostia-
rum facta
mente &
non verbis.

C A P U T V.

*Ex modò dictis quadam clariùs
elucidantur.*

AD meliorem præcedentium elucidationem nota sequentia. Primò, quamvis nonnulli sint, qui putent essentiam Sacrificii

1. In consecratione unius speciei non habere

C 5

posse

58 DE EUCHARISTIA

tur essentia
Sacrificii.

posse haberi in cōsecratione unius
speciei, rectiùs tamen requiritur
consecratio utriusque. Quia licet
per consecrationem panis vi ver-
borum præcisè poneretur solum
Corpus, adeoque sine anima, &
consequenter ut mortuum, non
tamen ponitur ut violenter occi-
sum, quod requiritur ad rationem
Sacrificii, ut patet in occisione vi-
tulorum, agnorum, aliarumque
animantium in veteri Testamen-
to, & Christi ipsius in Cruce. Hu-
jusmodi autem Sacrificium cruen-
tum si non physicè tale, saltem
repræsentativè habetur perfectè
in consecratione utriusque speciei,
in qua totus Sanguis ad normam
violentiæ occisionis, & mactatio-
nis separatur à corpore, non qui-
dem re ipsâ, nam Christus resur-
gens non moritur, sed vi verbo-
rum. Nam quantum est ex vi ver-
borum ponitur Sanguis separa-
tus à corpore. Deindè Euchari-
stia sub speciebus panis, quâ ra-
tione datur Laicis, rectè dicitur
unum specie Sacramentum, non
quidem specie, physicè, sed mora-
liter completa: Nam tota spiri-
tualis refectio, ob concomitan-
tiam Sanguinis, animæ, ac cetero-
rum

2. Euchari-
stia sub so-
lis spe-
ciebus panis
data laicis,
est unum
specie Sa-
cramentum.

UT SACRAMENTO. 59

rorum perfectè habetur sub una specie, adeoque censetur Laicus manducare Corpus & bibere Sanguinem Christi. Tertiò, sine falsificatione formæ particula hic nunquam potest accipi adverbialiter, quia pronomen hic significat substantiam contentam sub speciebus vini, quæ substantia sub talibus speciebus est indifferens ad quemcunque locum; adverbium autem hîc ex vi suæ significationis plus nō significat, quam rem huic loco affixam esse, & nullo modo contentam sub speciebus panis: Per hoc enim quod Petrus dicatur esse hîc, nemo intelligit Petrum existentē sub speciebus panis aut vini, sed affixum huic & nō alteri loco.

Quartò. Materia post parietem, aut tergum posita non consecratur validè, quia non censetur moraliter præsens, cum non possit demonstrari per tò hoc vel hic. Quod si tamen Sacerdos sic se flecteret, ut cerneret materiam post se positam, adeoque sufficienter per tò hoc demonstrare posset, utique validè, etsi ob irreverentiam illicitè consecraret. Ita DD. comm. Quintò, ne angaris circa pronuntiationem formæ, utrum

3. Pronomen, hic, in forma Calicis nunquā potest accipi adverbialiter.

4. Materia post parietem vel tergum posita non consecrabitur.

Quid si Sacerdos ita se inflecteret, ut cerneret materiam post se positam.

5. Non est faciendus scrupulus, si antehac historicè, an assertivè pronūciata.

eam dixeris historicè an assertivè, sufficet te habuisse aut habere intentionem, formam pronuntian-
di, quo modo Christus instituit.
Imò si Sacerdos ex errore privato formam consecrationis semper pronuntiasset historicè, adhuc censetur validè consecrasset, quia intentio universalis faciendi, quod Christus instituit, praeponderat errori privato. Vid. *Gob. tr. 3. cas. 4.*

6. Christus manet sub speciebus Eucharisticis tamdiu, donec hæc mutentur, ut sub illis forma panis & vini, si adessent, naturaliter non amplius remanerent.

7. Eucharistia toto tempore, quo durant species, probabiliter causat gratiam.

Sextò. Christus manet sub speciebus panis, & vini, etiam sub quavis minima parte tamdiu, donec illa specierum fiat mutatio, vi cuius, substantia panis, & vini naturaliter corrumpentur; id est forma panis & vini, si adessent, ab agente contrario per introductionem novæ formæ naturaliter expellerentur. Septimò. Probabile est, ut docet *Cajet. Suar.* & alii Eucharistiam toto tempore, quo durant ejus species in stomacho, causare gratiam, adeoque quo plures devotionis actus quis elicit, eo ampliorem acquirere gratiam. Causarum namque indoles est, ut pro ratione subjecti magis aut minus dispositi, magnum vel minorem effectum conferant, id inquam, quia probabile; hinc ta-

men

men nō rectè inferes ob majus bonum spirituale, & augmentum gratiæ, licitum esse plures sumere hostias, dum quis communicat, quàm unam, aut etiam communicaturo plures idcirco dare. Aliud, est si plures sumerentur hostiæ ob necessitatem, aliãve justam causam, ut si v. g. renovandũ est Sacramentum, & hostiæ antiquiores, ne corrumperẽtur, consumendæ, aut si fortè in loco, in quo celebras, non esset occasio residuas hostias decenter aut honestè asservandi. Ratio prioris est, quia sumere plures hostias, quàm unam videtur contrariari usui antiquo Ecclesiæ in re gravi: Præterquam, quod si id licitum foret, plurimæ committerentur superstitiones & irreverentiæ contra tantum Mysterium. Neque obstat major devotio ex diuturniore præsentia Christi, quia si quater quis communicaret una die, etiam foret major devotio, nec tamen id est faciendum; cum non debeat negligi usus Ecclesiæ, & melius sit, rationabiles, & reverentiæ Christi debitas consuetudines servare, quàm imprudenti affectui devotionis indulgere (quod notent Sa-

Non licet plures hostias sumere ob majus bonum spirituale & gratiæ augmentum. Quid si necessitas aut alia justa causa foret sumendi plures.

Neque ob majorem devotionẽ.

cerdotes, qui Rubricis Missalis in Sacrificio, illegitimas devotiones intermiscunt.) Interim, dum sacram Communionem distribuis, noli scrupulosè esse anxius, ne fortè communicanti des plures quam unam hostiam. Si enim præter intentionem darentur duæ hostiæ à Sacerdote Euch. distribuyente; non est de eo magnoperè laborandum, cum nõ sit nisi una Communio. Dixi tempore, quo durant species in stomacho, nam Eucharistiam propriè manducare & sumere cum ejusdem effectu secundum quosdam consistit in trajectione hostiæ aut partis illius ex ore versus stomachum, secundum alios in receptione ejusdem in stomachum, undè si quis hostiam solo ore exciperet nec deglutiret, probabiliter gratiam Sacramenti non reciperet. Vid. *Suar disp. 63. sect. 4. 5. & seq.*

Quid si præter intentionem darentur duæ hostiæ à Sacerdote Euch. distribuyente.

C A P U T VI.

Statuitur Minister Sacramenti Eucharistia.

Ordinarius Minister hujus Sacramenti est solus Sacerdos,

Ordinarius Minister est

dos, extraordinarius in casu necessitatis est Diaconus, idque ex commissione Episcopi, aut Parochi v. g. si Parochus in magno Festo esset occupatus concionibus, aut confessionibus audiendis, poterit dispensationem Eucharistiæ committere Diacono. Vid. *C. presente, dist. 92.* Hoc tamen vix practicandum iudico, nisi id ferat consuetudo diocesana, propter admirationem, & sermones populi. Imò in extrema necessitate si evidens sit mortis periculum, nec adsit Sacerdos, qui illam dispensare possit, rectè faciet Diaconus, si se & alios communicet, & quod amplius est, si in simili necessitate non esset, qui Eucharistiam ministrare posset, quam homo laicus, rectè is faciet, si ingressus templum lotis manibus, super pelliceo indutus cum lumine sacram Hostiam è Sacratio sumat, sibi que aut alteri dispenset, hoc enim nec juri divino, nec Ecclesiastico in casu necessitatis repugnat, & si fortè aliquis textus videatur contradicere, is de extrema necessitate intelligendus non est. Vid. *Paluum tr. 21. punct. 12. Dian. &c.* Hoc tamen faciet Laicus, ut publicè dicat

solus Sacerdos, extraordinarius in casu necessitatis; Diaconus ex commissione Episcopi aut Parochi.

Quid si in casu extreme necessitatis non adesset Sacerdos aut Diaconus, qui Eucharistiam ministraret.

64 DE EUCHARISTIA

cat se aliquando in scholis audivisse, Ecclesiam tam piam in filios esse matrem, ut in ejusmodi extrema necessitate, nunc quoque permittat fieri, quod antiquitus fieri solebat. Constat enim antiquitus per Laicos frequenter sacram Hostiam delatam fuisse; hanc quippe ratione tolletur occasio scandali. Unde si tu quoque veneris in discrimen vitæ, nec adsit Sacerdos, qui tibi præbeat hostiam, præbe tibi ipsi, quia in dispensatione hujus Sacramenti non est absolute necesse, Ministrum esse distinctum à suscipiente. Imò quod amplius est, in magnis Festis si Sacerdos nequeat facere Sacrum, poterit ad solatium animæ suæ absente alio Sacerdote è Sacratio accipere sacram Hostiam, eamque sibi ministrare, in quo tamen scandalum aliorum, & offensivam semper cavebis. Vid. *Bonac. q. 5. punct. 1. Suar.*

Utrum Minister à suscipiente Eucharist. necessario sit distinctus.

& alios.

* * *
* * *
*

CA-

CAPUT VII.

*Assignantur requisita ad licitam
Eucharistia dispensationem.*

UT licitè dispenses & ministres
Eucharistiam requiritur pri-
mò, ut sis præditus jurisdictione
ordinariâ aut delegatâ in illum, se debeas in
quem communicas. Quod si for-
tè in aliena Parochia, aut templo
celebres, & sub tuo Sacro adesset,
qui Communionem peteret, noli
angi, an hæc possis porrigere,
potes enim in tali casu rationabi-
liter præsumere consensum Supe-
rioris istius, Ecclesiæ, in qua sacri-
ficas. Vid. *Gob. tr. 4 cas 21 sect. 1.*
Requiritur secundò, ut non defe-
ras ad infirmos, neque dispenses,
nisi cum habitu decenti, id est cum
stola, superpelliceo, vel alba, item-
que lumine. Porrò præter lumen,
seu cereum à latere Altaris incen-
dendum, dum sacra Communio
distribuitur; insuper præmittenda
est Confessio generalis. Omittens
tamen lumen, & generalem Con-
fessionem secluso scandalo, &
contemptu non peccabit graviter;
quod

Quali juris-
dictione
præditus es-
se debeas in
communi-
cantem.

Quo habitu
Ministro
sit utendû:
& an neces-
sariò lumen
ne, dum
Euch. dis-
pensat.

66 DE EUCHARISTIA

quod adhuc verius est pro eo casu, quo post distributionem prius factam accedit unus, alterve communicandus, si aut non repetatur confiteor, aut non accendatur cereus, quamvis ut rectè docet. *Gob l. 6. sect. 2.* Ita fieri oporteret, nisi fortè quis dicat hanc posteriorem distributionem cum priori sic conjunctam videri, ut cum illa moraliter unam faciat; præsertim cum in Ministro difficultas sit ab illo obtinendi repetitionem confiteor, & accensionem luminis. Vid. *Dian. part. 10. tr. 10. resol. 80. Suar. & alios.*

Quo incessu
deferenda
sit Euch.

Tertiò ut, quando defers augustissimum Sacramentum, id facias incessu gravi: Neque enim decet Sacerdotem in habitu sacerdotali cum hoc Sacramento per publicum currere. Negant tamen *Diana art. 10 tr. 16. res. 80. &c.* committi indecentiam, modo absit periculum lapsus, & veri, non autem Pharisaici scandali. Et si quis fortè esset, qui te currentem rideret, cogita illud *Apost. 1. ad Cor. 4. Nos stulti propter Christum.* Festinabis igitur quantum decentia permittit, & infirmi necessitas exiget. Dixi non decet per publi-

CUM

UT SACRAMENTO. 67

cum currere, nam si absque habitu
 sacerdotali clam in sinu portares
 Eucharistiam corporali, aut pixi-
 di inclusam, facilius cursus per-
 mitteri poterit. Porro Eucharistiam
 in sinu clam portare ad infirmos,
 vix tibi licebit ob reverentiam
 augustissimi Mysterii, & aucto-
 ritatem Ecclesie contrarium præ-
 cipientis, nisi gravis te causa
 excuset. Scio contrariam quo-
 rundam virorum timoratorum
 praxin, qui, facti imitatores
 Beatissimæ Virginis, Filium suum
 per vicos & plateas clam in sinu
 deportantis, arbitrantur ob solum
 solatium, ac devotionem infirmi,
 cui, quia solebat frequentius com-
 municare, admodum difficile est,
 ab ea consuetudine penitus rece-
 dere, sibi licitum esse clam Eucha-
 ristiam in sinu ad infirmos defer-
 re; aut certè, ut præcepto Ecclesie
 solum aliqua ex parte satisfaciant,
 credunt prudenter, & providè se
 agere, dum superpelliceo & stola
 induti sicque pallio honestè tecti,
 socio pariter modicum lumen oc-
 cultè præferente, augustissimum
 Sacramentum ad infirmum de-
 portant; præsertim eum admira-
 tiones, dicteria vicinorum, si vi-
 deant

Utum
 Eucharistia
 in sinu clam
 portare li-
 ceat ad in-
 firmos.

deant eundem sæpius communi-
 care , justam videantur præbere
 causam clam in sinu vel certè oc-
 cultè, modò paulò ante insinuato,
 deferendi sacram Communionē.
 Pro hac praxi videntur stare se-
 quentes rationes. Primò, si ut as-
 serit *Medulla P. Busenbaum lib. 6,*
tr. 1. de Euch. c. 1. dub. 1. art. 2.
 Secundum quosdam Eucharistia
 clam deferri potest ; quando est
 tempestas, aut iter faciendum, cur
 non poterit deferri ob evitandos
 sermones, risus, ac censuras vici-
 norum. Cùm hæc morali iudicio
 videantur æquivalere physicæ cœ-
 li aut aëris tempestati. Secundò, si
 ex sententia valde probabili infir-
 mo licitum est ex sola devotione
 communicare, fracto jejunio, ut
 videre est in *cit. Medull. Busenb.*
lib. 6, tr. 3 de Euch. cap. 2. dub. 2.
pag 681. Cur non liceat ex eadem
 causa privatæ devotionis, clam
 deferre Euch. ad infirmum. Cùm
 utrumque sit juris positivi Eccle-
 siastici : Et leges humanæ non
 obligent, quando sine gravi in-
 commodo servari non possunt,
 quale in utroque casu est magna
 difficultas infirmi, qui assuevit ad
 frequentem communionem. Ve-
 ram

UT SACRAMENTO. 69

rùm hæ rationes quantum habeant probabilitatis, & an sint ejusmodi, ut permittant supradictam praxin, cui obstare videtur lex Ecclesiæ statuentis, ac præcipientis sanctissimum Sacramentum deferri in habitu Sacerdotali, cum lumine, id prudens lector judicet. Cerrius tamen est jam dictâ praxi Eucharistiam deferri posse in locis hæreticis, ubi etiam secluso scandalo porrigi poterit sine stola, & superpelliceo. Licebit etiam tibi equo mansueto uti ad deferendam Eucharistiam, si ratio temporis, distantia loci, periculum ita sua deat. Vid. *Gob. l. c. sect. 2. &c.*

An Ministro Eucharistiam deferenti equo uti liceat.

Quartò ut canonicis seu consecratis digitis sacram Communionem dispenses; si tamen ex justa causa fieret contrarium, non videtur peccari saltem graviter, nam tangens scienter hostiam digitis non canonicis etiam absque causa, non videtur committere irreverentiam saltem gravem, tota namque manus censetur consecrata, quando Sacerdos initiatur. Imò neque Laicus adhærentem palato hostiam peccabit graviter, si immisso in os digito eam reverenter solvat, præsertim quando com-

Quibus digitis Eucharistiam ministranda.

Peccabitne laicus hostiam palato adhærentem digito reverenter solvendo.

70 DE EUCHARISTIA

modè eam aliter solvere non potest; ac dein digitum lambat & propriâ salivâ decenter abluat. Quod si tamen salivâ aut linguâ solvi poterit, id utique faciet. Quintò, ut non dispenses nisi juxta ritum in Ecclesia Catholica usitatum. Undè infirmo ob linguæ ariditatem non dabis Eucharistiam sub speciebus vini, nec homini laico hostiam majorem; hæc enim contrariantur ritibus Ecclesiæ. Est tamen in necessitate permissum, ut magnam hostiam in aliquot partes decenter divisam inter communicantes distribuas. Nullo modo autem opus est, ut infirmo, qui hostiam commodè deglutire non potest, præbeas integram hostiam minorem, sed sufficit dare parvam particulam, & quidem in liquore v. g. vino, si absque hoc deglutire nequeat; esto sit moraliter certum liquorem citiùs descensurum, quia talis censeretur non posse jejunus communicare. Vid. *Tann. tom. 5. disp. 5. q. 8.* Nunquam autem licebit tibi sacram Hostiam deferre ad eandem conspiciendam, adorandam ab infirmo. Vid. *Congreg. Cardin. in Trid. Sess. 3. Can. 7.* Quod si dubium sit
an

Quo ritu
Eucharist.
sit distribu-
enda.

Utrum Eu-
charist. de-
ferri possit
ad infirmū,
ut videat
illam &
adorct.

UT SACRAMENTO. 71

an æger sit capax sacrae Communionis, licebit tibi illam ægro deferre; quia forsan communicare poterit, si nequeat, ostendere illam poteris ipsi adorandam, sed non osculandam. Id quippè repugnat praxi Romanæ Ecclesiæ & reverentiæ Sacramento debita. Vid. *Cardin. de Lugo lib. 1. cons. mor. dub. 11. Barb &c.* Sicut & repugnat juxta *Concil. Trid. Sess. 25. cap. 10.* Si intra claustra monialium Eucharistia afferretur. Non est tamen illicitum sacram Hostiam deferre ad restinguendum incendium, aut sedandam gravem aliquam tempestatem, cum id confirmat *P. Gob. tract. 4. c. 21. sect. 1.* raro & felici quodam eventu, nec de contraria prohibitione nobis constet. Sextò, ut non dispenses iis, quos Lex divina vel Ecclesiastica ab hoc angelico pane jubet abstinere, qualis sunt omnes illi, qui vel ex parte animæ vel corporis sunt indispositi ad dignè suscipiendum hoc Sacramentum. Est comm. DD.: Quod si ex sola confessione constaret indignitas communicantis, non dabis loco Hostiæ consecratæ, esto ipse communicans consentiat, Hostiam

An intra claustra Monialium Euch. afferri possit. Aut deferri ad restinguendum incendium vel sedandam gravem tempestatem. Quibus Euch. dispensari possit.

Quid si ex sola confessione constet indignitas

non

communi-
cantis.

non consecratam. Fuerunt quidem authores nonnulli, qui existimabant hoc fieri posse, si & poenitens consentiret, & Sacerdos unam cum Hostia non consecratam, teneret aliam consecratam, ut circumstantes debitum objectum suae adorationis haberent. Horum tamen sententia probanda non est, quia Sacerdos hoc faciens, quantum in se est, facit circumstantes idololatrias, quia hanc Hostiam credunt esse consecratam, adeoque quae talem adorant. Adde quod simulatio ac fictio in re tanti momenti omnino averfanda sit. *Vid. S. Thom. q. 80. art. 6. ad 2.* Quod si peccator publice infamis subito incidere in mortis periculum; ut in illo statu ipsi Communio praebere possit, sufficiet pro temporis conditione eum rite confiteri, aut si nequeat, certa signa contritionis ostendere. *Suar. disp. 67. sect. 2. Tann. &c.* Et si in jam dicto periculo se reum negaret ejus criminis, cujus gravi suspicione laborat, ipsi potius fides habenda erit in tali articulo, quam aliis, ac proinde danda communio, adhibitam nihilominus seria admonitione, ut, quod ad poterit, tollat deinceps occasio-

Aut peccator publice infamis subito incidat in periculum mortis.

UT SACRAMENTO. 73
nem suspensionem, & scandalorum. Vid. Gob. tr. 4. c. 21. sect. 1.
Denique requiritur, ut non sit in censura aliqua Ecclesiastica, quæ prohibeat Sacerdotem ab hoc Ministerio. De confessione & statu gratiæ prærequisito dicitur infra.

Parochus, ut Eucharistiam opportunè petentibus possit ministrare, tenetur illam asservare cum lumine in Ecclesia, & non alibi. Et quidem si eo consentiente lampas ante Venerabile integro die non ardeat, videtur graviter peccare, quia Paulus V. in suo rituali mandat continuo ardere lampadem, & Theologi passim rigidè exigunt, ut tempore Sacrificii lumen sit semper accensum; quorum ratio facile accommodabitur Eucharistiæ in templo asservatæ. Pluribus tamen locis partim ob inopiam, partim ob longam consuetudinem hæc doctrina tam severè non observatur, quam etiam universaliter in tanto rigore non esse admittendam censet. Gob l. c.

sect. 1. Marchant.

&c.

D

CA-

C A P U T VIII.

Quid Religiosis liceat circa Eucharistia dispensationem.

Poterunt illam ministrare cuivis fideli in suis Ecclesiis: Insuper dare facultatem simplici Sacerdoti illam isthuc præbendi.

Religiosi mendicantes per privilegia tum Corpori juris inserta, tum particularia possunt Eucharistiam in suis Ecclesiis præbere cuivis fideli, imò etiam alteri simplici Sacerdoti dare facultatem illam isthuc præbendi. Vid. *Suar Tom. 4. de Relig. tr. 10. l. 9. c. 3. Kon. &c.* Quæ facultas etiam à Sacro Romano concedi potest, ut docet *Henriq. Sa. Pa'aus. tr. 21.*

Quid istis liceat in festo Paschatis vel in articulo mortis.

punct. 19. Excipe hinc festum Paschatis, itemque articulum mortis, in quo id religiosis neque per se neque per alium licet. In certis tamen casibus licebit, in quibus aut jus Parochorum non læditur, ut fit in iis, qui præcepto Communionis Paschalis satisfecerunt, aut in quibus Parochi rationabiliter non possunt esse inviti, ut si adesset gravis aut extrema necessitas absente Parocho. Vid. *Fagund. præcep. 3. l. 3. c. 2.* Possunt tamen Episcopi prohibere regularibus,

ne

ne ipsâ Dominicâ Resurrectionis
 ulli Eucharistiam ministrant,
 etiam illis, qui antea præcepto
 satisfecerunt. Ita enim habet ex-
 pressa Declaratio Cardinalium
 Anno 1644. cui Declarationi sub-
 scripsit Innoc. X. temporis illius
 Pontifex. Probabile etiam est ex-
 tra Dominicam Resurrectionis in
 Ecclesiis Regularium quovis alio
 die intra tempus Paschale posse
 satisfieri præcepto Communionis.
 Nititur enim sententia ista proba-
 bilibus rationibus, præsertim cum
 non satis constet de mente Ponti-
 ficum, an festum Paschæ accepe-
 rint materialiter an formaliter, id
 est, an acceperint pro sola Domi-
 nica Resurrectionis, an pro toto
 tempore Paschali, habetque hæc
 sententia probatos pro se autho-
 res. Nec obstat Declaratio sacræ
 Congregationis, quæ hoc ipsum
 videtur prohibere Religiosis:
 Cum enim verba dictæ Congre-
 gationis sint ejusmodi, ut in
 utramque partem ab eruditis pro-
 babiliter disputentur, poterit
 quisque illa interpretari juxta
 sensum sibi magis favorabilem.
 Judico tamen hanc sententiam in
 usum non esse deducendam, si

per eam daretur occasio admirationis in populo, vel querelarum in Prælatiſ aut Parochiſ. Quæ ſi abſint, licitè eandem ſequèris. Vid. *Tamb. in Meth. Comm. c. 4. §. 4.*

C A P U T IX.

Quid circa Communionem puerorum aut puellarum observandum.

Omnes fideles poſt uſum rationis adepti tenentur communicare in articulo mortis & extra hunc articulum ſemel in anno, idque feſto Paſchatis.

CUm antè adeptum rationis uſum neminè ſit porrigenda Euchariftia, pro ut patet ex praxi præſentium temporum; poſt uſum verò rationis omnes certis temporibus ad ſumendum hoc epulum graviter ſunt obligati, & quidem in articulo mortis per modum viatici, quo confortati ingrediantur viam æternitatis. Vid. *Vaſq. Tom. 3. in 3. part. diſp. 214.* & alios, extra hunc verò articulum ſaltem ſemel in anno, idque in feſto Paſchatis: Nam in *Can. de poen. & remiſſ.*, *Omniſ utriuſque*, &c. præcipitur; ut omnes fideles, cùm ad annos diſcretionis pervenerint, confiteantur ſemel in anno, ſi ſibi ſint conſcii peccati

MOR-

mortalis, & suscipiant reverenter
 Eucharistiæ Sacramentum. Cen-
 sentur autē illi pervenisse ad an-
 nos discretionis, qui noverunt dis-
 cernere inter bonum & malum,
 seu peccare mortaliter. Vid. *Pala-*
tract. 3. disp. 1. punct. 24. §. 2.
 Undē licet aliquis, quidem usus
 rationis communiter sit in pueris
 ac puellis statim post expletum
 septennium, prout indē patet,
 quod sponsalia exacto primo sep-
 tennio à jure supponantur substi-
 tere, nisi fortē post pubertatem
 per alterutrius pœnitentiam dis-
 solvantur. Hęc autem juris sup-
 positio non foret legitima, nisi in
 illa ætate jam adesset aliquis ra-
 tionis usus. Vid. *Cap. literas, &*
cap. accessit de despons. impub. In-
 certum tamen est, ut docet *Suar.*
& alij, quā ætate pueri incipiant
 doli esse capaces, sive pertingant
 ad plenum rationis usum, & dis-
 cretionem necessariam ad peccan-
 dum mortaliter. Quæ quidem
 discretio quibusdam anno octavo
 aut nono, aliis decimo, aut duo-
 decimo, quibusdam vix decimo
 quarto, communiter tamen om-
 nibus inter decimum & decimum
 quartum contingit. Pro pueris

Quinam di-
 cendi sint
 pervenisse
 ad annos
 discretio-
 nis :

Et quo an-
 no ætatis,
 pueri aut
 puellæ hos
 annos atti-
 gerint.

Pueri germani aut
puellæ utrū
possint differri
ad unū
alterūve
annum post
sufficientē
intelligentiam
rerum
ad Euch.
spectantiū.

Quid si ali-
cubi con-
suetudo
obtinat,
ut non ad-
mittantur
ante annum
decimum
quartum.

igitur germanis, itemque puellis communicaturis observabis sequentia. I. Potest differri Communio in unum alteramve annum etiam postquam talis puer satis est intelligens rerum ad illam ritē obeundam spectantium. Decet enim, ut ad hoc augustissimum Mysterium, cui singularis debetur reverentia, his præsertim temporibus, quibus ab hæreticis contemnitur, pueri tam immaturi non admittantur. Adde quod *Henriq. Sotus, Val. tr. 21. punct. 10* & alii negent præceptum annuæ Communions extendi ad nondum egressos annum ætatis undecimū. Secundò, Non delinquant, qui territorii consuetudinem secuti absterneant usque ad annum decimum quartum. Vid. *Cajet. V. comm. Henriq.* & alii contra alios. Fortè quia majores talium locorum sibi persuaserunt pueros vix ad annos discretionis citiùs pertingere, quam expleverint annum decimum quartum: Laudabiliter tamen faciunt Parochi, qui hanc consuetudinem, ubi plebs est docilior, emendare student; præsertim cum hæc consuetudo *cit. can. omnis* utriusque, contrariari videatur,

UT SACRAMENTO. 79

deatur, eo quod anni discretionis maturius adesse soleant. Tertio, Pueri, puellæque ad sacram Communionem passim non admittantur nisi inter annum decimum, & decimum quartum, rarò post duodecimum, & rarò ante decimum, quia in rebus dubiis observari solet, quod plerumque fieri consuevit. Intra præfatos autem annos decimum scilicet & decimum quartum apud nos Germanos fieri solet, ut parvuli ad plenum rationis usum pertingant, & doli capaces esse incipiant, undè nisi peculiaris ratio obsistat, securè observabitur terminus intra duos supra nominatos annos, Vid.

Intra quos ætatis años passim admitti possunt.

Tann. disp. s. 9. §. Quod etiam circa scrupulum servabis circa pueros maturioris ingenii, quia ad illa debet aptari jus, quæ frequenter eveniunt. *L. nam ad ea §. de leg.* Quæ omnia ex eo luculentius confirmantur, quod supra dictus Canon præcipiat, ut fideles reverenter suscipiant sacram Communionem; quam sufficientem reverentiam jam dicti anni in pueris ac puellis opportunè conciliabunt. Et quidem quæ hætenus dicta sunt etiam locum habent

Quid dicendum de pueris maturioris ingenii;

Aur moribundo.

80 DE EUCHARISTIA

bent in pueris moribundis. Ita probabiliter *Nau. cap 21 n. 57. Vajq.* cum aliis, quia obligatio divini præcepti, quo obligamur ad Communionem non citius oritur, quam obligatio præcepti Ecclesiastici. *Suar. tamen, Rhodes Tom. 2. Theol. Scholast. disp. 1. de Eucharistia q. 3.* cum aliis censet puerum puellamve Sacramentalis Confessionis capaces, in extremis esse necessario muniendos sacro Viatico. Quæ sententia utpotè magis pia, ubi commodè potest, in usum non malè redigetur; præsertim si petat sacram Communionem puer octennis, aut novennis.

C A P U T X.

De Communionem in Paschate, & mortis articulo à fidelibus facienda.

Qui, dies nomine Paschæ intelligantur.

Cum superius dictum sit, omnes fideles ad minus in Pascha teneri suscipere sacram Communionem; sciendum est, nomine Paschæ jure communi eos intelligi dies, qui numerantur à die Palmæmarum

UT SACRAMENTO. 81

marum usque ad Dominicam in
albis inclusivè, ita ut quolibet
horum dierum possit præcepto sa-
tisfieri. Quamvis alibi tempus
Paschale totam Quadragesimam
complectatur, aut etiam in qui-
busdam locis duas hebdomadas
ante Pascha, & duas post compre-
hendat. Potestque Confessarius ex
justa & ob notabile incommodum
pœnitentis rationabili causa hoc
tempus extendere. Vid. *Bon disp.*

An Confes-
sarius tem-
pus pascha-
le possit ex-
tendere.

4. q. 7 p. 2. Sa. & alios. Ubi nota,
si contingeret festum Annuntiatae

Virginis, aut alterius cujusdam

Sancti, in Sabbatum præcedens

Dominicam Palmarum anticipatò

transferti, communicans in ejus-

modi Festo satisfacet præcepto

Ecclesie, ut *Gob. tr. 4 cas. 3.* pro-

bat ex rationabili & præscripta

consuetudine, præterquam quod

parùm distat, nihil distare videat-

tur, & taliter communicans mo-
raliter videatur facere Commu-
nionem intra tempus Paschale.
Qui tempore Paschatis vel noluit
cum posset, vel non potuit, cum
vellet communicare, secundum
Sylv. Henric. &c. non tenetur
compenfare omissam Commu-
nionem, secundum *Laym. Bonac.*

Quid si
sabbatho
præcedente
dominica
Palmarum
festis eo
die occur-
rente quis
communi-
casset.

Impeditus
in Paschate
an alio tē-
pore tenea-
tur com-
municare.

82 DE EUCHARISTIA

&c. tenerur : Nam quando præceptum aliquod, unum præcipit principaliter, alterum verò secundariò, etsi hoc quod secundarium est, negligatur, aut servari non possi, debet tamen impleri, quod principale est. Sicuti Confessorius præcipiens jejunium die Sabbathi, si pœnitens eâ die non jejunet, debet aliâ jejunare. Sic principalis Ecclesiæ intentio videtur esse obligandi fideles ad Communionem singulis saltem annis semel sumendam; secundariò autem determinat tempus Paschale. Similiter qui prævidet se impediendum à sacra Communionem in Paschate, secundum quosdam tenerur prævenire, & alio die communicare, secundum alios non tenerur, utrumque præbabiliter. Vid. *Azor. Tom. 1. l. 7. c. 41. q. ult. &c.* Alii tamen re-
 etius cum *Laym. lib. 5. tr. 4. c. 5.* ita distinguunt; aut jam semel illo anno communicasti, aut non, si communicasti, non est juxta Superiorem sententiam obligatio præveniendi; si non communicasti, obligaris, quia delinques contra præceptum, non quidem Paschalis, sed annuæ Communionis:

Aut prævidens se impediendum tempore Paschalis.

UT SACRAMENTO. 83

nis : Tenemur quippè singulis
 annis adire semel sacram Com-
 munionem, & hæc distinctio ma-
 ximè probanda est. Nullo autem
 modo satisfit præcepto Paschali
 per Communionem sacrilegam, id
 est indignè sumptam. Vid. *Sent. damn. ab innoc. XI. n. 55.*
 Debet autem Communio Pascha-
 lis sub gravi obligatione fieri in
 Ecclesia Parochiali, dum enim ju-
 bebatur eam percipere de manu
 Parochi, id sanè alibi fieri non
 potest, quam in Ecclesia Paro-
 chiali, quod intellige, nisi ex pri-
 vilegio vel proprio vel alieno tibi
 alibi communicare liceat v. g. in
 Ecclesia Regularium. Possunt ta-
 men excusari, qui in Ecclesia Ca-
 thedrali communicant, ubi non
 constat de contraria legitima con-
 suetudine. Eò quod in hac Ecclesia
 adsit Episcopus totius diocesis
 Pastor. Vid. *Tamb. in Meth. comm. cap. 4. §. 4.* Sic etiam excusantur
 ii extra Parochiam communican-
 tes, in quibus prudenter præsumi
 potest tacitus consensus Pastoris,
 qualis subindè, etsi non semper
 præsumi posset in militibus præsi-
 diariis, aulicis, studiosis, aliisque.
 Vid. *Laym l. 5. nu. 4. cap. 7.*

An præcep-
 to pascha-
 li satisfieri
 possit per
 Commu-
 nionem sa-
 crilegam.
 Quo loco
 communico
 paschalis
 fieri debeat.

Quid dicē-
 dum de illis
 in quibus
 prudenter
 præsumitur
 consensus.
 Pastoris :

32 DE EUCHARISTIA

*num. 4. Medull. Bus. Lib. IV. tr. 9.
de Euch. c. 1. d. 1. p. 166. Tamb. l. c.*

Item de ad-
venis, pere-
grinis, va-
gis.

Qualis pœ-
na statuta
in negligē-
tes annuam
vel pascha-
lem Com-
munionem.
Quid circa
hanc ser-
vandam
Parochis.

Similiter excusantur advenæ, peregrini, vagi, qui ob distantiam nequeunt adire propriam Parochiam. Hi enim satisfaciunt communicando vel in Parochia, in qua sunt, vel certè in Ecclesiis Regularium, & licet Authores hos non obligent ad communicandum extra Parochiam, longè tamen probabilius est eos ad hoc teneri juxta commune adagium: Qui non potest facere, quomodo tenetur, tenetur facere modo, quo potest. Vid. *Gob. tr. 4. cas. 5.* Cæterum pœna, quæ statuitur negligentibus annuam vel Paschalem Communionem, ut nimirum vivi arceantur ab Ecclesia, mortui Ecclesiasticâ sepulturâ priventur, non est latæ, sed ferendæ sententiæ. Quare Parochi, cum jurisdictione in foro externo careant, non faciliè alicui eam inferre debent, nisi prius monito, & jubente ordinario, præsertim si omissio Confessionis vel communis aliquâ causâ excusari posse videatur. Inspiciendæ etiam sunt in ea re speciales Dioecesium consuetudines. *Gob. loc. cit. cas. 3.* Quod autem vult
GAVANT,

UT SACRAMENTO. 85

Garant p. 4. Tit. 1. n. 8. Omnes
Sacerdotes Feria V. in Cœna Do-
mini teneri communicare de
manu Superioris repræsentantis
Christum, in ultima Cœna suos
discipulos communicantem. Id
alii negant respondentes verba
Congregationis id jubentis Anno
1606. à præfato Authore allegata,
non inducere vim obligationis, eo-
quod hæc Declaratio non obti-
neat vim legis ob defectum unius
aut plurium Conditionum neces-
sariarum ad hoc, ut Declarationes
Cardinalium habeant vim legis.
Profectò in Germania vel ignora-
tur hæc Declaratio vel usu recepta
non est tanquã obligatoria. Nam
plures Germani Theologi docent
licere cuivis Sacerdoti eo die pri-
vatim Sacrum celebrare. Sacerdos
autem more laico communicans
est conformiter consuetudini Ec-
clesiæ stolam induere debeat, hanc
tamen omittens non peccabit sal-
tem graviter. Vid. *Barbos. de Pa-
rosch. c. 20.* Item *Henriq. Bonac.*
&c. testantes hunc stolæ usum ali-
binon observari. Sicut autem fi-
deles in Paschate sub gravi obli-
gatione tenentur communicare;
Ita graviter quoque obligantur ad

Utrum o-
mnes Sacer-
dotes tene-
antur feria
V. in Cœna
Domini
communi-
care.

Sacerdos
more laico
communi-
cans an
peccet o-
mittendo
stolam.

Qualiter

fideles obli-
gentur ad
sumendam
Euch. in
articulo
mortis.

An manè
cōmunicans
si sub ves-
perum inci-
deret in
periculum
mortis, ite-
rum com-
municare
teneatur.

sumendum in articulo mortis sa-
crum Viaticum, id est, quando
sunt in periculo mortis vel certo
vel probabiliter imminentis, nisi
fortè paucis v. g. octo diebus ante
sacram Eucharistiam sumpissent:
Talis enim sumptio habetur pro-
sūptione Viatici secundum *Suar. de
Euch. disp. 69. sect. 2. &c.* Contra
Dianam part. 1. tr. 3. resol. 33. &c.
quosdam alios, qui non improba-
biliter volunt eum, qui manè
sumpsit sacram Communionem
nihil cogitans de morte, si sub
vesperum incidat in periculum
mortis, iterum tēneri communi-
care, sacramque Communionem
sumere per modum Viatici; verūm
hæc obligatio ab aliis non agno-
scitur, imò probabilius judicant,
id non licere, quia Ecclesia nec
tacitè nec expressè unquam ex-
cepit huac casum improvise mor-
tis à communi lege, quâ jubemur
Eucharistiam tantum semel & je-
juni sumere. Interim non caret
probabilitate sententia, quæ per-
mittit in prædicto casu duplicem
unius diei Communionem. Vid.

*Quintanadv. de Euch. Sing. 9.
num. 6. &c.*

CAPUT XI.

Quid dicendum de perpetuo amentibus, semifatis, surdis simul & mutis.

Perpetuo amentibus nunquam præbenda est Eucharistia. Vid. *Tamb. in Meth. Comm. c. 4. §. 1.* Si tamen aliquando rationis compotes, & rerum divinarum gnari fuerint, potest & debet illis dari in articulo mortis, modò absit periculum irreverentiæ, nec confict de eorum statu in peccato mortali. *S. Thom. 3. p. q. 80 art. 9. &c.* Confendi etiam sunt illud Sacramentum petiisse, hoc ipso, quod aliquamdiu piè vixerint. Semifatis, qui infirmo rationis usu imbuti sunt, sufficienti tamen ad Absolutionem Sacramentalem, in Paschate & extremo agone Communio præberi potest; imò extra hæc tempora juxta prudens Confessarii judicium dari sæpiùs poterit pro ratione ætatis, institutionis, modestiæ, &c. Vid. *Tann. Gob. tr. 4. cas. 7.* Surdis, & simul mutis potest sacra Communio dari in Pascha-

Perpetuo amentes nunquam sunt communicandi. Quid si aliquando rationis compotes, & rerum divinarum gnari fuerint.

Quando semifatis communio dari possit.

Item surdis & simul mutis.

Paschate & mortis articulo, si industria domesticorum ita sint informati, ut licet fortè non capiant omnia ad hujus Sacramenti substantiam pertinentia, non tamen ad illud accedant tanquam ad cibum profanum, sed spirituales, institutum pro salute animæ: & hoc sufficit, ut possit illis dari Eucharistia in ætate competente, an autem sæpius dari possit, id decernat Confessarius, pro ratione modestiæ & aliarum circumstantiarum. Vid. *Laym. de Eucharist. c. 4. Pal. tr. 21 p. 10. &c.*

C A P U T XII.

De dispositione animæ ad dignè suscipiendam Eucharistiam.

Existenti in peccato mortali præmittenda est confessio.

AD dignè suscipiendum hoc augustissimum Mysterium requiritur ex parte animæ tanquam necessaria dispositio status gratiæ. Proinde existenti in mortali ante sumptionem Eucharistiæ necessariò præmittenda est Confessio, etsi probabilissimè se credat esse perfectè contritum. Vid. *Trid. sess 14, c. 7. Excipe nisi sit necessitas*

fitas communicandi aut celebran- sola con-
 di & desit Confessarius, illo enim tritio.
 casu sufficit esse contritum. Cæ-
 terum is, qui dubitat utrum pec- Quid si quis
 carit mortaliter, non necessariò dubitet de
 confitebitur, quia Trid. solum lo- peccato
 quitur de iis, qui sunt consciï pec- mortali.
 cati mortalis. Nemo autem dicet
 ejus se esse conscium, de quo
 dubitat. Vid. *Henriq. l. 8. c. 45.*
Sa. & alios contra alios, quorum
 sententia tutior est & probabilior:
 Multò autem minus ad Confes-
 sionem obligabitur, qui dubitans
 habet opinionem probabilem se
 non peccasse mortaliter; etsi hæc
 opinio etiam minus probabilis
 videatur eâ, quâ opinatur se pec-
 casse graviter, quia sequitur sen-
 tentiam probabilem. Vid. *Melch.*
Flavium in 4. dist. 9. Qui ante
 Communionem apprehendit illud
 peccatum, de quo se sub dubio ac-
 cusavit esse certum, probabiliter
 non tenetur redire ad Confessio-
 nem. Talis enim directè absolutus
 fuit ab illo peccato, adeoque non
 apparet necessitas recurrenti ad
 novam Absolutionem. Vid. *Tamb.*
in Meth. Confess lib. 2. cap. 1. punct.
2., *Pellizar.* *Contra Dian p. 9.*
tr. 3. res. 6. & alios, qui censent
 ad

Deprehen-
 dens pecca-
 tum, quod
 sub dubio
 confessus
 est, esse cer-
 tum, utrum
 teneatur
 redire ad
 confessionē.

Quid faciet,
qui adhibi-
tā debitā
diligentiā
ad confessi-
onē requisi-
tā, leviter
dubitat, de
peccato
gravi fortē
in confessi-
one omisso.

ad Confessionem recurrendum
esse, quod utique tutius est. Ubi
simul studiosè observa, eum, qui
solicite se parat ad Confessionem,
eamque etiam cum debita dili-
gentia exequitur, si illi occurrat
leve dubium de aliquo peccato
gravi fortē in Confessione omis-
so, poterit præsumere id à se ritè
confessum fuisse, idem est in
aliis, qui v. g. solent solite Ho-
ras recitare, aut quæ vovent exe-
qui: ii enim rectè præsument oc-
currente levi dubio se omnia ritè
explevisse. Talis enim habet præ-
sumptionem pro se fundatam in
communiter contingentibus, ea
enim præsumimus facta, quæ
communiter fieri solent, adeoque
in his maximè valet regula juris.
In dubio factum præsimitur,
quod de jure faciendum erat, id
est, quod ex officio, & legitima
obligatione faciendum erat, id
vel maximè factum præsuf-
mitur, quando operans in officio
& obligatione implenda non solet
esse negligens. Vix enim fieri so-
let, ut hujusmodi homo negligat,
quæ sibi facienda incumbunt. Si
quis tamen negligens esset in iis
explendis, quæ sunt obligationis
suar,

UT SACRAMENTO. 91

sua, qualis certè sunt plurimi, de his valet altera regula, in dubio factum non praesumitur, sed probari debet, & hoc est, quod volunt asserere Doctores, quando in dubio legis aut voti, &c. dicunt legem esse in possessione, adeoque dubitanti probandum esse, à se legem impletam fuisse. Ita DD. comm. Quod attinet ad peccata venialia, hæc non impediunt Communionem, imò per se loquendo, ne quidem peccat venialiter, qui conscius plurium venialium nullo dolore aut confessione præmissâ, absque tamen complacentia & affectu ad illa, accedit sacram Communionem. Dixi per se, quia potest fieri Communio venialiter culpabilis propter malam circumstantiam v. g. malum finem, puta vanam gloriam, &c. ratio jam dictæ sententiæ est, quia spectata hominum fragilitate, & venialium peccatorum tenuitate fideles non videntur obligari ad hanc specialem reverentiam, nullas habendi veniales maculas. Vid. Tann. Tom. 4. disp. 5. q. 8. Rhodes, Suar. & alios. Verùm contraria sententia multò mihi probabilior videtur, quia irreverentia censetur esse

Utrum peccata venialia impediunt communionem.

esse cum eiusmodi maculis quamvis levibus, quasi cum veste nuptiali aliquantum sordida, tanto convivio interesse, præsertim cum sæculares omnem à se maculam arceant, principalem mensam accessuri. Vid. *De Lugo de Euch disp. 14. sect. 2. &c.* Proin summam, quam potes, ad hoc divinissimum epulum, affer cordis munditiem. Et licet quædam ex jam dictis sententiis videantur probabiles, tu tamen ipse cautè illis utèris, nec alios facilè juxta illas diriges, præsertim si fuerint tenerioris conscientia, quibus ea, quæ modò dicta, facilè scandalo esse possunt. Undè licet dubitans de peccato mortali probabiliter non teneatur hoc dubium confiteri, tutiùs tamen erit, & multò probabiliùs, ac reverentiæ Sacramenti convenientiùs, si hoc dubium peccatum per Confessionem expietur. Eadem ratio est de his, quæ diximus de peccatis venialibus non necessario dolore aut confessione expiandis.

CAPUT XIII.

Explicatur necessitas celebrandi aut communicandi, qua in defectu confessorij excusat communicaturum, à confessione mortalium necessario pramittenda.

Dictum est superiori capite, nisi sit necessitas, & desit confessarius, ubi nomine necessitatis non intelligitur qualiscunq; sed gravis, & urgens, qualis ferè esse solet in triplici jam dicendo casu. Primò, quando Sacerdoti ex officio incumbit celebrare, & ipsi deest copia Confessorii. *Trid sess 13 c 7.* Ita Parocho ex officio incumbit celebrare festis & dominicis, item pro defuncto præsente, aut benedictione nuptiarum, vel cum pro moribundo debet conferre viaticum, similiter quando Sacerdos simplex rogatur ab aliis, die festo non habentibus, qui ipsis Sacrum legant, aut quando ipse carere deberet sacro die festo, vel tempore Paschatis omittere Communionem paschalem. Quamvis id alii negent arbitrantes præceptum juris divini, quale esse volunt

Non sufficit necessitas qualiscunq; sed gravis & urgens.

Erítne talis, quando Sacerdoti ex officio incumbit celebrare.

Aut quando Sacerdos cogitur carere sacro die festo, vel communionem paschali.

lunt de præmittenda confessione ante Communionem, præferendum esse præcepto Ecclesiastico de Sacro aut Communione paschali; Verùm non est certum confessionem mortalium Communioni esse præmittendam vi præcepti divini, imò probabile est solum id fieri debere præcepti Ecclesiastici, ut docent *Suar. Less.* & alii contra

Aut quando accepto stipendio pro dicendis Missis, hæ differri non possunt.

plures recentiores. Vel denique quando accepit stipendium, pro dicendis Missis, & hæ differri non possunt, aut Capellanus ratione Capellanix tenetur facere Sacrum. In his tamen casibus censetur Sacerdoti probabiliter incumbere celebrare ex officio. Quæ

Quid si in his casibus alium facile possit substituere. Vel quando Sacerdos jam cœpto Sacro recordatur peccati mortalis, aut novum admittit.

tamen omnia ita intelligenda videntur, si videlicet non possit aliū facile substituere. Vid. *Gob tr. 4. cas. 16.* Secundò, quando inchoato jam Sacro vel recordatur peccati mortalis ante admissi, vel novum committit. Non enim tenetur recedere ab Altari ut confiteatur, quia vix sine scandalo fieri potest talis recessus, & nimis indecorè Sacrum abrumpitur per recessum ab Altari. Neque tenetur advocare ad se Sacerdotem, cui confiteatur, ob utramque jam di-

ctam

UT SACRAMENTO. 95

etiam causam, nisi fortè habeat Sa-
 cerdotem alium sibi ministran-
 tem, vel Sacrum interrumpatur
 Concione, atque ita sine incom-
 modo confiteri valeat. Tertiò,
 quando Laicus nequit omittere
 Communionem sine ignominia
 & gravi nota, ut si in scamno
 cõmunicantium recordetur mor-
 talis, ante vel post ultimam Con-
 fessionem commissi; Atque in his
 casibus jam dictis, loco Confes-
 sionis præmittenda erit Contri-
 tio: Quod si tamen ob brevita-
 tem temporis, aut mentis pertur-
 bationem, urgente necessitate
 communicandi, non posses con-
 teri, adhibito conatu conterendi,
 excusaberis à peccato; quamvis
 eo casu, utpotè indispositus, gra-
 tiam non accipies; nisi fortè cre-
 dens te esse contritum, sis dun-
 taxat attritus: Jam etiam ex pro-
 babili plurium sententia gratiam
 obtinebis. Si recorderis peccati
 mortalis ante ultimam Confes-
 sionem admissi, non teneberis de
 illo in prædictis circumstantiis
 novum dolorem elicere; si ante
 Confessionem elicueris dolorem,
 ex motivo extendente se ad om-
 nia peccata, & consequenter ad
 illud

Aut deniq;
 quando lai-
 cus sine ig-
 nominia &
 gravi nota
 nequit o-
 mittere cõ-
 munionem.
 Eritne in si-
 milibus ca-
 sibus præ-
 mittenda
 contritio.
 Quid si ob
 mentis per-
 turbationẽ
 non possis
 conteri.

Quid si re-
 corderur
 peccati
 mortalis
 ante ultimã
 confessio-
 nem admissi.

illud oblitum. Quia per prædictam Confessionem statum gratiæ obtinuisti, & justificatus es. Hinc tamen non rectè inferes, ut nonnulli docuerunt, non teneri te redire ad Confessionem, si recorderis peccati mortalis in ultima Confessione obliti; eò quòd per factam priorem Confessionem justificatus fueris. Nam hæc sententia, præterquam quod ab inquisitione Hispaniæ reprobata sit, communi praxi ac consuetudini contrariatur. Ut proindè rectè concludamus, præceptum Confessionis præmittendæ ante sacram Communionem, non solum esse de Confessione integra formaliter, sed etiam materialiter tali.

Quando cõ-
fessatur de-
esse copia
Confessarii.

Gob. l. c. Porro Confessarius deesse censebitur, quando nullus haberi potest, nisi cum magna difficultate, quæ difficultas æstimari debet, expendendo distantiam loci, debilitatem virium, &c. vel si adsit quidem alius Sacerdos, sed is careat jurisdictione; vel cui non possis sine gravi damno tuo vel alieno confiteri. Circa quæ observandum est Decretum Concilij Trid. *sess. 13 c. 7.* quo præcipitur Sacerdotibus, ut si urgente necessi-

necessitate absque praxia Con-
 fessione celebraverint, quamprimum confiteantur. Quæ particula
 quamprimum, et si significet se-
 cundum *Dian.* & *alios plures* non dum
Doctores teneri Sacerdotem in-
 tra triduum, & quidem sub mor-
 tali confiteri à lecto Sacro. Exi-
 stimant enim Sacerdotem illum
 confiteri quamprimum, qui saltē
 intra triduum confessus fuerit: &
 hæc sententia est communis, mul-
 tūmque probabilis. Alii tamen
 putarunt hanc particulam esse
 meri consilii; Adeoque Sacerdo-
 tem non peccatūm, modò con-
 fiteatur tunc, quando iterum est
 celebraturus. Verūm hæc senten-
 tia ab *Alexandro VII. num. 38.*
 doceri & præticari est prohibita:
 Videtur tamen non improbabile,
 hoc præceptum solūm obligare
 sub veniali. Vid. *Tamb. in meth.*
somm. c. 1. §. 6. Ledesm. &c. Com-
 muniior tamen & probabilior sen-
 tentia est, obligare sub mortali,
 quia materia præcepti videtur esse
 gravis, & multūm conducens ad
 venerationem hujus Mysterii con-
 servandam; Adeoque Sacerdos
 tenetur sub gravi obligatione
 confiteri quamprimum, id est ter-

tio saltem die post Sacrum sine
 pravia confessione factum, esto
 non habeat animum celebrandi,
 aut nullo alio titulo ad confes-
 sionem obligetur. Hoc tamen præ-
 ceptum probabiliter non obligat
 illos Sacerdotes, qui habentes
 occasionem confitendi, eâ non
 utuntur, vel ex oblivione, vel
 inadvertentia sui mali statûs: Imò
 etiam ex malitia, quia verba Con-
 cilio eos solos comprehendunt, qui
 confessionem omiserunt urgente
 necessitate. Vid. Gob. tr. 3. cas.
 16. Tamb. Dian. &c.

C A P U T XIV.

*De dispositione corporis ad dignè
 suscipiendam Eucharistiam.*

Quid dicē-
 dum de ma-
 culis, aut
 aliâ corpo-
 ris immun-
 ditia.

Quod attinet ad dispositionem
 corporis; certum est nullas
 maculas, aut aliâ corporis immū-
 ditiē per se loquendo Communio-
 nem impedire. Quia ad hujus Sa-
 cramenti susceptionē non requiri-
 tur tam mundities corporis, quàm
 animæ. Sunt tamen hujusmodi
 corporis immunditiæ propter de-
 centiam, quantum fieri potest,
 amo-

amovendæ. Proinde vestium or-
 natus non est hîc magnopere at-
 tendendus. Et licet nunc quidem
 consuetudo obtineat, ut miles
 communicaturus gladium, aliave
 arma ob majorem modestiam de-
 ponat; Non tamen est alia, quàm
 solius decentiæ obligatio. Unde
 contrarium faciens, secluso scan-
 dalo, non peccabit. Quia in hoc
 nulla apparet irreverentia. Neque
 etiam somnus aut cibus digestus
 requiritur ante Communionem,
 de his enim nullum exstat præce-
 ptum. *V. Tamb. l. c. cap. §. 4. &*
 6. Sic neque prohibitum est, sta-
 tim post Communionem come-
 dere, aut exspuere; Modò non sit
 periculum, ne fragmentum ali-
 quod in ore, aut guttore remanse-
 rit. Nam sputo, seu salivâ ex ca-
 pite in os defluente, non est cur
 irreverentia timeatur sacris spe-
 ciebus, quæ, dum nondum con-
 sumptæ sunt, in stomacho resident.
 Congruum tamen est ac decens,
 non statim peractâ Communione
 ad comedendum advolare: Item
 expectare aliquantisper, antequàm
 exipuas, quamvis hîc longa mora
 non sit necessaria, cum species Sa-
 cramentales in stomacho à laico

De ornatu
vestium.

De gladio,
quem ge-
stat miles.

De somno
aut cibo
nondum
digesto an-
te commu-
nionem.

Erîtæ lic-
tum, factâ
communi-
one statim
comedere,
aut exspue-
re.

Aut post
horam, si
ita necesse
fit, vomitū
procurare.

Quid agen-
dum cum
infirmis.

Vel statim
à Commu-
nionem, si
species ef-
fent vene-
no infecta.

intra dimidium quadrantem, à
Sacerdote intra quadrantem fere
corrumpantur; Citiùs tamen à
valido stomacho, quàm debili;
Communiter autem ab omnibus
intra horam. Unde etiam post ho-
ram, licitū tibi esse videtur, vomitum,
si ita necesse fit, procurare.
Neq; vomitus tibi sano, ex nō prae-
viso casu fortè superveniēs die Cō-
munionis à meridie, non est mag-
noperè curandus; Cū certum sit
species consecratas jam dudum
esse corruptas: Cautè tamen &
providè in hoc genere agendum
cum infirmis, quorum ego unum
aliquando vidi, qui sumptā Com-
munionem, post duas trēsve horas
ob stomachi debilitatem integras
species rejecit. Imò statim à Com-
munionem licitum erit vomitum
procurare; Si intelligeretur, spe-
cies à te sumptas, venenatas fuis-
se, aut venenum admixtum ablu-
tioni vel alteri cibo post Commu-
nionem sumpto; Quia *Calix vita,*
ut rectè inquit *D. Thomas, in 3.*
part. q. 83. art. 6. verti in mortem
non debet. Et eo casu quid facien-
dum speciebus ejectis dicetur po-
stea. *Tamb. l. c. cap. 3. §. 1.* Op-
portunè hīs quoque monent DD.

UT SACRAMENTO. 101

communicantem non oportere esse facilem in exspuendo, statim post Communionem, ne fortè adstantibus sit scandalo; Imò si obtusum urgereris ad exspuendum, decens est strophiole sputum excipere ob Sacramenti reverentiam & circumstantium ædificationem. Cæterum, quia usus rei venereæ, sive licitus, qualis est in conjugibus, sive illicitus, qualis est v. g. in habita pollutione, aliisque luxuriæ peccatis, communiter secum trahit notabilem animi distractionem, mentisque teporem, & moralem quandam, ut multi censent, indecentiam; Idcirco ejusmodi homini eo die, quo v. g. de nocte pollutus voluntariè fuit, noli facilè suadere Communionem, nisi valde doleat de suo peccato. Quod si tamen is communi care vellet, tu illum à Communionem non prohibebis, quia certum est hic non intercedere peccatum mortale; imò probabiliter ne quidem veniale: Prudenter tamen suadebis dilationem Communionis ad unum alterumve diem, si judices postea communicaturum cum majore devotione. Vid. Gob. tr. 4, cas 20.

Quid dicendum de usu rei venereæ licito, vel illicito.

Quale jejunium præ-
requiritur,
& sub qua
obligatio-
ne.

Estne dicē-
dum mediū
noctis inci-
pere à pri-
mo ictu ho-
ræ duodeci-
mæ.

Frangētne
jejunium
naturale,
qui humorē
aut sangui-
nem ex ca-
pite defluē-
tem casu
aut volun-
tariē deglu-
t.

Vasq. &c. Præcipuum igitur, quod
ex parte corporis prærequiritur
ad dignè suscipiendam Commu-
nionem, & quidem sub gravi obli-
gatione, est jejunium naturale,
quod frangitur, si à medio noctis,
id est, à primo ictu horæ duode-
cimæ, ut communiter docent AA.
Vid. *Dian. Lug. l. 1. resp. mor. dub.*
9. &c. (Sunt tamen, qui putent
esse probabile horam duodecimā
moraliter durare usque ad ulti-
mum sonum, adeoque interea bi-
bentem non violare jejunium,
quia tamdiu videtur hora durare,
quamdiu auditur. Vid. *Bresserum*
de conse. l. 4. c. 11. Leand. &c. Vix
tamen hoc facies, nisi iusta causa
accedat, sine nota temeritatis, ir-
reverentiæ, & intemperantiæ.) Si
inquā à medio noctis, ab extrinse-
co quidquā sumpseris per modum
cibi, potūs, aut medicinæ. Dixi, si
quid ab extrinseco per modū cibi,
&c. Unde si humorē aut sanguinē
ex capite defluentem, aut etiam
reliquias ciborum dentibus ad-
hærentes casu, vel etiam volunta-
riē deglutis (quamvis hoc poste-
rius alii probabiliter negent) ma-
nebis jejunus; Quia hæc non su-
mis ab extrinseco, & morali ju-
dicio

dicio pertinent ad comestionem
 præcedentis diei. Vid. *Suar. disp.*
68. sect. 4 &c. contra alios. Item,
 si ungues abrasos, lapidem, fru-
 stillum ligni, argenti, cretæ, char-
 tæ, &c. deglutias (quamvis de
 charta & creta alii contrarium
 sentiant) quia hæc morali æstima-
 tione non habent rationem cibi.
 Vid. *Dia. p. 8, n. 7, resol. 38. tr.*
de Celeb. Res. 52 & alios. Simi-
 liter si musca in os fortuito vo-
 lans, à te casu trajiceretur, quia
 non est comestio, sed respiratio.
 Pari ratione sumptio tabaci sive
 in pulvere, sive in fumo [quam-
 vis non satis decens sit] Item,
 modicæ aquæ attractio per nares;
 Quia non est comestio, aut pota-
 tio, sed vel respiratio, vel narium
 attractio, sicut etiam participa-
 tio cujusvis odoris; Nam præter-
 quam quòd non sit cibus, non su-
 mitur per comestionem, sed per
 attractionem. Denique si tempore
 pestis aliquid aromaticum ore
 circumferas, nihil deglutiendo ex
 intentione, quamvis fortè mini-
 mum quid succi à salivâ insepa-
 rabilis, esto non sit conversum
 in salivam, præter intentionem
 trajicias. Vid. *Tamb. l. c. cap. 2.*

Aut qui un-
 gues abra-
 sos, lapidē,
 frustillum
 ligni, &c.
 deglutit.

Vel qui
 muscam in
 os fortuito
 volantem
 casu attra-
 hit.

Aut tabacū
 sumens in
 fumo vel
 pulvere, aut
 modicum
 aquæ per
 nares attra-
 hens:

Aut si præ-
 ter intenti-
 onem succi
 aliquid aut
 aquæ salivæ
 inseparabi-
 liter irami-
 xtum de-
 glutias.

§. 6. Nam hoc modo aliquid deglutire, est deglutire per modum salivæ; & hoc insinuant Rubricæ, dum ajunt, si lavando os deglutias stillam aquæ (subintellige inseparabiliter salivæ immixtam, id est, ita immixtam, ut à saliva distingui non possit,) idque præter intentionem, non impedit communionem. Vid. *Dian. p. 5. tract. 5. resol. 12.*

Quid si dubites an comederis aliquid, aut post duodecimam sumpseris aliquid.

In dubio an comederis, item in dubio de hora comestionis, utrum post duodecimam comederis; In utroque hoc dubio habes probabiliter jus communicandi. Quia utrobique favet tibi privilegium possessionis: Possides enim jus communicandi, donec probetur supervenisse impedimentum, quod te privavit hoc jure: Nam *facta contra jus ante legem*, ut loquitur Regula juris, non *presumuntur*, sed *probari debent*. Alii tamen non improbabiler arbitrantur præceptum Ecclesiasticum esse in possessione, adeoque in utroque dubio non licere communicare. Vid.

Gob. tr. 4. cas. 17. Tamb.

Laym. &c.

CAPUT XV.

In quibus casibus licitum est, non
jejuno communicare.

Non jejunus poterit commu-
nicare in sequentibus casi-
bus. Primò, In periculo mortis, Quid in
idque probabili, sive mors immi- probabili
neat ex morbo, judicis sententia, mortis pe-
navigatione, praelio, &c. si nimi- riculo.
rum justè timeatur, ne infirmus
sine sacra Communione extin-
guatur, si illam negligat non je-
junus. Vid. *Dicastillo Euch. disput.*
9. n. 3. 4. & alios. Imò poterit ob
idem periculum post sex vel septē
dies iterum communicare non
jejunus: Et si assuevit frequenter
communicare, propter devotionē
ac desiderium alterā statim die,
non jejunus communicare licebit;
Dummodo mortis periculum in-
stare videatur. Cæterum ut Sacer-
dos in mortis articulo sine scrupulo
infirmum non jejunum commu-
nicet, sufficet ipsi, si prudenter
& probabiliter timeatur infirmo
mors imminere; nam si oporteret
indubitatum periculum vel certi-

E s tutionem

tudinem expectare ; sæpè accide-
ret, ut multi sine Viatico more-
rentur ; Sufficit ergò , si medicus
aut illo deficiente, vir unus, alter-
ve, aut foemina prudens probabile
putent , ægrum ex morbo mori-
turum sine Viatico, nisi nunc non
jejuno detur. Undè, si Parocki vo-
centur ad ægros distantes duabus
horis, possunt eis præbere Viati-
cum non jejunis si periculosè æ-
grotent , nec tenentur expectare
in crastinum ; etsi probabile sit,
posse infirmum in crastinum non
incommodè permanere jejunum,
usque ad reditum Pastoris. Quia
multa de nocte interveniunt, præ-
sertim periculosè ægrotantibus ;
& fieri potest , ut sequenti die Pa-
rochus aliis negotiis graviter im-
pediatur. Universim cavendum est
Parocho , ne infirmo periculosè
ægrotanti, quoad jejunium, nota-
bilem molestiam pariat ; si enim
infirmus commodè jejunus ma-
nere non potest , communicet in-
firmum non jejunum v. g. si infir-
mus sine magna sua difficultate
non potest manere de nocte jeju-
nus à potu usque ad quartam vel
quintam matutinam , esto possit
fortasse una alterave hora post
mediam

*si sine infir-
mo pericu-
losè ægro-
tanti quoad
jejunium,
notabilis
creanda
molestia.*

mediam noctem talis manere, non est expectanda illa hora, utpotè nimis incommoda. Neque enim est mens Ecclesiæ tanquam benignæ matris, cum tam gravi difficultate, ad naturale jejunium obligare. Quod si commodè & sine periculo ab infirmo jejuno sacra Communio sumi potest, id utique faciendum erit. Vid. *Gob. tr. 4. cas. 18. Fill. &c.* Secundò, quando necessè est, Sacerdotem celebrare ad dandum Viaticum moribundo, eò quòd non adsint aliæ hostiæ consecratae, quia præceptum de jejunio, non est tam rigidè latum ab Ecclesia, ut velit moriturum discedere sine Viatico. Vid. *Dian. p. 5. tr. 30. resol. 35. Escob. &c.* Alii tamen id probabiliter negant. Tertiò, quando Sacerdoti incumbit necessitas perficiendi Sacrificii. Quod accidit primò, si loco vini consecrati per errorem sumpsit aquam, quam non expuit, sed deglutiit ob periculum ejiciendi fragmentum hostiæ, quod à Sacerdote Calici immitti solet. In eo autem casu tenetur de novo consecrare; quod faciet statim offerendo, & consecrando Calicem, absque consecratione novæ hostiæ, ita enim

Quid in casu dandi Viatici moribundo.

Aut in necessitate perficiendi Sacrificium.

Ut si loco vini consecrati per errorem sumpsit aquam:

probabiliter plures AA. contra alios, qui juxta Rubricas volunt in eo casu novam pariter consecrari hostiam; verum respondetur ad Rubricas, eas non per se esse præceptivas, sed tantum directivas. Vid. *Tamb. de Sacrif* l. 2 c. 8. *Lug. &c.* Secundò, quando Sacerdos post Consecrationem recordatur, se non esse jejunum, debet progredi in Sacrificio, etsi non adesset periculum infamiae. *Laym. lib. 5. tr. 5 cap. 6.* Imò si ante Consecrationem recordatur se non esse jejunum, & absque nota non potest recedere (quod rarò effugere solet) proseguatur Sacrificium. Idem est in laico communicante, qui stans ante mensam communicantium recordatur se non esse jejunum, si discedere non potest absque infamiae nota, communicare poterit. *Tamb. in Meib. comm. cap. 2. §. 6. & 8.* Tertiò, quando Sacerdos post sumptam ablutio- nem, etsi per horam Communio- nem distribuisset, in patena, aut corporali, fragmentum sui Sacri- ficii advertit, seu parvum seu ma- gnum; potest illud, quamvis non jejunus sumere: quia ejusmodi reliquiarum absorptio refertur ad

Vel post
consecra-
tionem re-
cordatur se
non esse je-
junum.

Quid si ante
consecra-
tionem id
recordetur:

Aut post
ablutio-
nem reperit in
patena vel
corporali
fragmentum
sui Sacri-
fici.

ad unum, idemque Sacrificium; quod absolutum esse non censetur, quamdiu Sacerdos in Altari persistit. Post recessum autem ab Altari non licebit ei dictas particulas sumere; quia convivium Sacramentale jam est finitum, nisi forte aliud suadeat reverentia. Præstat enim ea sumi à non jejuno, quàm irreverenter quocunque loco asservari; ut si in illo loco plures Missæ non fierent, & Sacramentum ibidem asservari non solet. Est quoque non improbabile, si advertat in Sacrificia ejusmodi fragmentum, dum nondum vestes sacras exuit, id quoque à non jejuno accipi posse. Quia adhuc judicatur non absolvisse totaliter Sacrificium, quamdiu sacris vestibus non est spoliatus. Vid. *Dian. p. 5. tr. 14. resol. 45. Suar. Lugo &c.* Adeoque sumi per modum circumstantiæ & complementi ejusdem Communionis. Dixi licitum esse accipere fragmentum sui Sacrificii: nam fragmentum alieni non licet sumere probabiliter à non jejuno; nisi sit parvum. Jam enim probabile est, à non jejuno sumi posse; quia talia fragmenta facile perduntur, & major erit re-

Eritne licitum sumere dictas particulas post recessum ab Altari.

Vel antequam vestes sacras exuerit.

Quid dicendum de fragmentis alieni Sacrificii.

no DE EUCHARISTIA

Maximè si
sint magna.

verentia si sumantur, quam si cum
tali periculo in Sacrario confer-
ventur, vel alteri Sacerdoti sacrifi-
caturus dentur. Vid. *Tamb. Fagund.*
ll. mox citandis : Hoc tamen ex
communi ferè DD. sententia non
est dicendum de fragmentis ma-
gnis, etsi *Tamb. l. c. §. 8. ex Mar-*
chino contrarium putet probabile,
quam sententiam non improbat
Quarti in Rubricas p. 2. tit. 10. sect.
2. dub. 2. & 3. citans pro se *Dian.*
Pal. & alios : aitque sibi videri
probabilem, & in praxi tutam.
Undè Sacerdos poterit sine scru-
pulo Ciborium purificare, & su-
mere reliquias illius, dum est in
Altari, post ablutionem, si ante
eam (quod utique faciendum erit)
ex inadvertentia non purificave-
rit. Vid. *Fag. l. 3. prac. 1. c. 18. Henriq.*
Tamb. & c. Ratio horum autho-
rum est, quod reliquiae consecratae
ab alio Sacerdote, tanquam Mini-
stro Christi, habeant relationem
ad quemcunque Sacerdotem ut-
potè Ministrum Christi: & conse-
quenter dici possunt reliquiae per-
tinentes ad quodvis Sacrificium à
quocunque Sacerdote factum,
cum omnes reliquiae contineant
eundem Christum, & ratione
omnium

UT SACRAMENTO. III

omnium Sacerdotum propter eandem hostiam, quam offerunt nempe Christum, sit unum veluti specie Sacrificium. Licebit itaque reliquias tam tui, quam alieni Sacrificii accipere, si eas post ablu- tionem primùm advertas. Nam si antè adverterentur, nemo dubitat, quin ante illam, & à jejuno su- mendæ sint, cum præceptum de jejuniis sine rationabili causa vio- lari non debeat. Vid. *Tamb. l. c.*

Porro ne Sacerdos scrupulosè an- garur circa particulas, quas fortè invenit in patena, dum suam ho- stiam offert, quæque videntur esse ex hostia præviè consecrata, (fre- quenter enim fit, ut cum angore Sacerdotum appareant hujusmodi particulae speciem præferentes fragmenti hostiæ consecratæ, maximè quando plures eadem patenâ usi sunt) ne inquam anga- tur, poterit præsumere, eas non esse consecratas, adeoque scitè à se abstergi posse. Siquidem pru- denter præsumitur de Sacerdote Missam celebrante, eum debitam diligentiam in cõquirendis par- ticulis adhibuisse. Unde nisi pru- dens ratio occurrat dubitandi, & ex qua oppositum fiat probabile, secure

Quid faciet Sacerdos circa parti- culas in pa- tena dubiè apparentes dum suam hostiam of- fert.

112 DE EUCHARISTIA

securè pro non consecratis habentur, & meritò reputantur furfures vel excrementa capitis, vel barbæ, vel quid simile. Prout etiam frustilla lini ex purificatorio, non rarò post absterfionem patenæ adhærentia, speciem fragmenti præferunt. Vid. *Quart. l. c. dub. 4.*

Quid in casu sacræ Hostiæ incendio comburende, aut ab hæreticis conculcanda.

Quartò, Si sacra Eucharistia vel incendio foret comburenda, vel ab hæreticis cõculcanda, licitè sumetur à non jejuno etiam laico, si Sacerdos aut Clericus non adesset: Melius enim est, à non jejuno absumi, quàm talem permitti Sacramenti irreverentiam. Vid.

Quid agendum circa particulam Hostiæ Calicis immisâ si eum vino consecrato non fuerit sumpta.

Laym tr. 4. c. 6. Suar. Tann. &c. Quintò, Si Sacerdos advertat particulam Hostiæ Calicis immisâ se cum vino consecrato non ebibisse. In eo enim casu, vel potest digito dictam particulam ad labrum Calicis adducere, atque ita sumere, vel propter majorem decentiam (ut non pauci volunt) poterit cum vino purificationis illam sumere, tamen si semel aut bis aliud vinum infundendum foret. Vid. *De Lugo de Euch. d. 15. sect. 4.*

Quid licebit in periculo gravis scandali.

Sextò, si grave scandalum timeretur, nisi quis communicaret, aut Sacris operaretur. Vid.

Præpo-

UT SACRAMENTO. 113

Præposit. in 3. p. q. 20. art. 3. dub. 2.
Tamb. ll. cc. Denique si celebrans
post Consecrationem deficiat. Aut deniq;
Tunc enim tenetur alius, etsi non post conse-
jejunus, si jejunus non adfit, Sa- crationem
erificium perficere. *Laym. l. c.* deficiat.

CAPUT XVI.

*Exponuntur varia quadam circa
S. Euch. notatu digna.*

AD horum omnium ulterio-
rem elucidationem ex supra
notatis authoribus observ. Primum,
quamvis non semel evenisse existi-
mandum sit, non esse verè conse-
cratam hostiam, quæ pro tali ha-
bebatur v. g. dum sacrificat is, qui
non est Sacerdos ob defectum Ba-
ptismi; aut quando loco vini per
errorem aqua infunditur Calici;
non est tamen necesse, aut consul-
tum, ut ad evitandam materialem
idololatriam assuescas dicere: Ad-
oro hanc hostiam, si est consecra-
ta: adoro hoc, quod est in Calice,
si est verè Sanguis Christi; quia
quæ rarè eveniunt in agendis ne-
gotiis, non temerè computantur,
id est, eorum nulla consideratio
regu-

Rectene ad
evitandam
idololatriam
materialem
assuesces
dicere: Ad-
oro hanc
Hostiam, si
est conse-
crata.

regulariter habetur. Est autem uterque hic casus & error rarissimus, adeoque nullius considerationis. Vid. *Vasq. Tom. 1. in 3. part. disp. 110. cap. 5. Bress. &c.* Dein vix unquam in simili adoratione admittitur idololatria materialis; non interna; quia tota intentio adorantis fertur in verum Christum, non autem in panem & vinum: non exterior, quia externa adoratio regitur ab interna, quæ tendit in id solum, in quod interna. Secundo, in distributione sacræ Communionis, si fortè contingat hostiam in linteum communicantium labi, reverenter elevetur; & si plures sint communicantes, ut vitetur confusio, notetur locus à sacra Hostia tactus, ut postea abluatur, & aqua in Sacrarium mittatur. Si verò ceciderit in terram similiter elevetur, & locus in quem incidit, strophiole tegatur; ut postea abradatur & lavetur. Vid. *Fagund. præc. 1. lib. 3. cap. 20. Suar. Tann. &c.* Quod si in pileum, collare, aut vestem communicantis ceciderit; probabile est hæc non esse lavanda, ob notabilem communicantis perturbationem, & molestiam, si hujusmodi lotio pete-

Quid faciendum, si in distributione sacræ Communionis Hostia labatur in linteum communicantium.

Aut si in pileum, collare, aut vestem communicantis.

UT SACRAMENTO. 115
peteretur. *Tamb. l. 2. c. 8. § 8. &c.*
Imò si Sacerdos solus videat par-
vum fragmentum decidere in ve-
stem, aut barbam communicantis,
& prudenter prævideat futuram
notabilem communicantis tur-
bationem, vel adstantium offen-
sionem, (quod certò regulariter
& communiter adesse solet) si
ejusmodi fragmentum inquire-
retur, nihil dicat aut agat ulte-
riùs, sed totum commendans
Deo, progrediatur in suo Mini-
sterio. Quod etiam valet, si par-
ticula decidens, humanâ industriâ
reperiri non posse videatur: plus
enim non exigit in similibus casi-
bus reverentia, & sacer cultus;
quam ut fiat, quod per humanam
industriam à Sacerdote fieri po-
test. Quod si Sacerdos modestè &
sine turbatione communicantis
simile fragmentum attollere pos-
set, id utique faciet. Dixi si solus
Sacerdos videat cecidisse hujus-
modi fragmentum. Nam si ipse
quoque communicans advertisset
talem particulam in vestem, aut
etiam per collum in interiorem
tunicam mulieris v. g. cecidisse,
videat mulier, an inveniri frag-
mentum, & extractis à se vestibus,

Quid si per
collum in
interiorem
tunicam
mulieris ce-
ciderit.

ac foras modestè exporrectis à Sacerdote levâri possit; sin minùs, ipsa mulier suâ manu reverenter levatam, immittat in Ciborium, ac digitos lavet projecta in sacra- rium lotionè; neutrum si fieri possit, Deo commendetur. *Tambo de Sacrificio cap. 8. §. 8 lib. 2.* Tertiò, modus purificandi Cibo- riũ hic ferè esse solet. Colligat Sa- cerdos, antequam sumat sacrum Sanguinem; indice dextræ manus, in fundũ Ciborii omnes reliquias, easq; sic collectas digito promo- veat, & Calici vel âte, vel certè post sumptionem facti Sanguinis im- mittat, tum Ciborium vino puri- ficet, illudque vinum in Calicem missum sumat pro prima ablutio- ne, & si fortè opus sit, secundam & tertiam abluionem Ciborii ad- hibeat, eamque proprio Calici infusam sumat; Ita enim decen- tiùs & convenientiùs sumetur. Denique digitis more consueto ablutis, Ciborium, unà cum pro- prio Calice, purificatorio exter- gat, sitque memor se non teneri neque hic neque in similibus casi- bus ad metaphysicam diligen- tiam, sed sufficere moderatam, ac ~~m~~oralem. Valdè enim probabile est,

Quis modus
purificandi
ciborium.

UT SACRAMENTO. 117

est, quod plures Doctores asserunt, fragmenta, quæ fortè remanent, præsertim minutiora, quæ humanâ diligentiam colligi non possunt, ab Angelis colligi. Proin non sit scrupulosè anxius circa ea, quæ fragmenti speciem in ciborio habere videntur, sed purificatorio extergat, existimans esse furfures, frustilla lini, aut simile quid, uti suprâ dictum est, Vid. *Quart. l. c. dub. 7. & 8. Lugo &c.* Quartò, Si contingat hostiam vomiri, & nemo adsit, qui ob horrorem & nauseam illam sumere aufit, cautè à vomitu separetur, & in aliquo loco sacro ponatur, ac purgata vel sumatur, vel relinquatur in loco sacro donec corrumpatur: Exurere enim hujusmodi species, ut innuit *Sylv. V. Euch. q. 9. §. 2.* & alii cum e communitè, foret sacrilegium. Fieri enim id nequit, nisi cum injuria ipsius Christi sub speciebus Eucharisticis contenti. Cæterùm dicti sacrilegii malitia ex ratione non satis apparet: Magis enim Sacramenti reverentiæ consuli videtur, si hæc species per purissimum elementum consumantur, quàm si relicta, putrescendo corrupantur.

Quid si contingat Hostiam vomiri

118 DE EUCHARISTIA

tur. Interim tenenda est jam dicta communis Doctorum sententia, nec ab ea ob præfatam rationem temerè recedendum, nisi fortè graves alii Authores contrarium probabile faciant. Quod si species in vomitu non appareant, ut prudenter judicentur jam esse corruptæ, comburatur vomitus, & cineres in sacrarium mittantur.

Vid. *Tamb. de Sacrif. l. c. Quintò*, Si dubium oriatur, dum sumis sacrum Calicem, fueritne verè vinum, an acetum; arbitraberis fuisse vinum, quia possidet substantia vini, & pro eo præsumendum est. *Tamb. in Meth commo*

In dubio fueritne vinum an acetum, quod consecrasti, quid facies.

Quid si Sacerdos dubitet, se omis-
sisse aliquid ad Missam per-
tinentem.

cap. 2. §. 8. &c. Huc quoque pertinet, quod plures Sacerdotes turbare solet, nimirum quando dubitatur, utrum omiserit aliquid ad Missam pertinens, ideò, quia non recordatur se hoc dixisse, aut fecisse. Nam in tali dubio, imò quod ampliùs est, etsi judicet probabiliter se aliquid omis-
sisse, aut etiam advertat aliquid omis-
sum; ordinariè ex mente *D. Thoma q. 83. art. 6. ad 5.* & aliorum nihil est repetendum; ne pulcherrimus Ordo Missæ tali repetitione, quæ frequenter scrupulosa esse solet,

UT SACRAMENTO. 119

solet, turbetur: nisi fortè omiserit aliquid, quod sit de substantia Sacrificii v. g. aliquid pertinens ad Consecrationem. Certum enim est, id debere repeti. Similiter quando secretò oras, & post pauca verba certò advertis, te aliquid notabile omisisse, paululum regrediendum, & omnia repetenda erunt. Vid. *Tamb. de Sacr. lib. 2. cap. 5. §. 2.* Sextò, quanvis actualis devotio, id est exercitium quorundam actuum supernaturalium v. g. Fidei, Spei, Charitatis, &c. in communicante semper optanda, & pro viribus curanda sit; hanc tamen actualem devotionem communicans si negligat, non videtur delinquere, cum de ea nulla nobis constet obligatio. Cæterum à veniali ex communi omnium iudicio non excusabitur, qui voluntariè tempore Communionis distrahitur, nam talis moralem aliquam indecentiam, & culpabilem rusticitatem admittit, dum non dignatur animum advertere ad tantum hospitem, tam benignè & dignanter ad se venientem. Quis enim neget irreverentiam esse, Christum ab homine suscipi omnia alia de industria cogitante.

Dixi

Quid dicendum de eo, qui voluntariè tempore communionis distrahitur.

DE EUCHARISTIA

Quid faciet
Sacerdos
per errore
loco vini
consecrati
sumens a-
quam.

Quid fiet
saero San-
guine super
lintheum, ta-
bulam, aut
tapesem
effuso.

Dixi de industria, neque enim in-
voluntaria distractio vitio verti-
tur. Vid. *Gob. tr. 4. cas. 10.* Sep-
timò, Sacerdos per errorem loco
vini consecrati hauriens aquam,
mox accepto vino, & sine ulla
Cruce, affusâ modicâ aquâ, factâ-
que oblatione (sufficit autem
mentalis ut docet *Dicast. disp. 4.
tr. 5. Laym. Suar. & alii*) omnibus
aliis omissis incipiens ab illis ver-
bis immediatè formam Calicis
antecedentibus (simili modo post-
quam coenatum est) proferat ver-
ba Consecrationis, omisâ que ele-
vatione, &c. sacrum Sanguinem
sumat. Prædictus error non erit
supplendus postquam rediisti ad
Sacristiam, quia erit nova, & à
priori omninò distincta actio. Vid.
*Tamb. de Sacrif. lib. 2. cap. 3. §. 5.
Suar. Koring &c.* Octavò, si sacer
Sanguis cadat super lintheum, ta-
bulam, aut tapesem, sufficit si ta-
bula lambatur lingua, deindè ra-
datur, & rasura combusta mitta-
tur in piscinam, vel in terram sa-
cram aut cœmeterium, ut docet
Henriq. lib. 9. cap. 36. Tann. & alii
conformiter Rubricis: lintheum
verò & tapes tribus vicibus lave-
tur, non autem excindatur, ut
volunt

volunt nonnulli. Quod si gutta decideret in patenam, decentius illa digito canonico, quam linguâ excipietur. Quæ autem de abrasione comburenda aut lotionem facienda hîc dicta sunt, debent eo sensu accipi, ut hæc fiant, quando rasura, linteum, &c. ita exsiccata sunt, ut non perseverent species vini, nec ibi sit amplius Sanguis Christi, ut rectè notat *Quarti p. 3. tit. 10. n. 12.* Vid. *Rubric. tit. de defect. in ministerio ipso occurrentibus, n. 17.* Cæterum quando sumitur à Sacerdote sacer Sanguis, est probabile, Suffocare si Calix semel ori admoveatur; Quamvis *Durandus* secundum communionem praxim velit ter admoveri, ut tanto perfectius & plenius omnes species sacri Sanguinis hauriantur. Vid. *Gav. p. 2. tit. 10.* Interim cave, ne nimius sis in exhauriendo sacro Calice, nam postquam eum semel vino purificasti, (quæ purificatio sub veniali in vino necessariò facienda est. Vid. *Tamb. l. 3. de Sacrif. cap. 9. Sanch. Azor. &c.*) ac deinde digitorum ablutionem sumpsisti, Calice bis inverso supra purificatorium, ad totam ablutionem tantò perfe-

Quis modus
sumendi
sacrum Sanguinem; &
post sumptionem
Calicem purificandi.

ctius sumendam, mox illum purificatorio exterges; tametsi liquidi aliquid superesse videatur. Vix enim ita evacua- bis, quin non aliquid remaneat, quod decentius purificatorio excipitur; quam ut magnâ Sacerdotum & circumstantium molestiâ elambatur. Ad hoc enim est purificatorium; ut reliquias ablu- tionis, si quæ fortè adhærent, abstergat, vel etiam guttam aliquam, fortè ex ablutione deciden- tem (de quo, non est, quod angaris, si casu fiat) decenter excipiat. Ad- de quod sufficiat in his omnibus, ut suprâ dictum de colligendis particulis, moderata & moraliter possibilis diligentia, qualem præ- scribunt Rubricæ & à piis ac ti- moratis Sacerdotibus adhiberi solet. Quod si eodem die pluries esses celebraturus v. g. festo Nati- vitatis, postquam vino supra Ca- licem, ex quo sacrum Sanguinem hauriebas, digito abluisti, hanc purificationem mittes in proximè appositum Calicem, ut jejunus maneat, ac deinde os & Calicem purificatorio absterges, recitando simul solitas & præscriptas ab Ec-
clesia

elefia

lesia preces, quæ circa purificationem, & ablutionem digitorum dici solent. Ita enim ferè habet praxis communis Germaniæ nostræ, quamvis alii Calicem tantum velint relinqui intactum, donec species residuæ exsiccentur.

Vid. *Gob. tr. 3. cas. 23. Lug. &c.*

Nonò, Sacerdos, qui sacram Eucharistiam ministrat absque omni jurisdictione, præter peccatum grave, propter violatam alterius jurisdictionem in re gravi, nullam poenam ipso jure incurrit, nisi sit Religiosus. His enim excommunicatione reservatæ Pontifici ipso facto est imposita, si absque licentia speciali Parochorum, eorum subditis extremæ Uctionis vel Eucharistiæ Sacramentum ministrare aut Matrimonii assistere præsumperint. Vid. *Clement. 1. de Privil.* Ubi nomine licentiæ specialis non debet intelligi ejusmodi licentia, quâ persona ministras, vel cui dandum est Sacramentum, specialiter & expressè à Parocho designetur, sed sufficit licentia, quæ huic expressæ & speciali designationi æquivalet, ut si Parochus concedat omnibus suis subditis facultatem à quocunque Sa-

Quid dicendum de Sacerdote & inprimis religioso, qui sine jurisdictione S. Euch. ministrat.

cerdote omnia Sacramenta suscipiendi, aut certè non repugnet, ut à quovis alio Sacerdote suscipiantur. Jam enim Religiosus Eucharistiam ministrans censebitur eam ministrare ex licentia speciali & expressa Parochi. Vid. *Dom. Redding. Tom. 6. q. 6. art. 1. Controvers. 3. Pal. Gob. &c.* Excipe casum extremæ necessitatis, in quo Religiosus licitè administrabit Eucharistiam. Vid. *Fagund. præc. 3.*

l. 3. cap. 2. Decimò, cùm gravis committatur irreverentia ab illis Sacerdotibus, qui ex culpabili negligentia sacras species tamdiu in tabernaculo asservant, donec vel corrumpantur, vel à vermibus arrodantur; hinc Parochi, aliive Sacerdotes, singulis mensibus bis aut saltem semel post sumptum sacrum Sanguinem adhuc jejuni absumant omnes hostias, quæ pro ægri in omnem eventum erant consecratæ, sicut & illam, quæ in Monstrantia erat exposita, & in eadem Missa consecrando novas hostias renovet Sacramentum, ne desiat hostiæ pro infirmis, aut major hostia, pro communi devotione in Monstrantia. Ubi simul observa necessitatem hujus mutationis

Quoties sacra species in tabernaculo aut Monstrantia asservatæ sint mutantæ, ne corrumpantur, &c.

tionis

UT SACRAMENTO. ¹²⁵
tionis pendere à loco , in quo
sacræ Hostiæ asservantur ; nam si
is sit humidus , aut aliâ fortè ad
putrefactionem qualitate affe-
ctus , majorem dabit ansam
hujus renovationis , præsertim
cùm in loco humido facilè nas-
cantur vermes , qui sese ingerant
in sacrum Ciborium. Non est
autem, quod Sacerdos sit sollicitus
de sumptione plurium hostiarum,
nam in tali casu ob reverentiam
Sacramenti licitum est plures si-
mul sumere. Imò si solus non
posses eas absumere, potes alium
Sacerdotem post te celebrantem
rogare , ut ipse post sumptum
Calicem aliquas absume-
re velit. Ita DD.

comin.

F 3 PAR-